

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Kovas — March 8, 1972 . Nr. 19

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

FAKTAI IR VILTYS

JĖGOS BALANSO POLITIKA IR PAVERGTIEJI

Prezidento Nixono kelionė į Kiniją ir jos galimi rezultatai davė smarkų smūgį visų pavergtųjų tautų viltims. Buvo manoma arba bent norėta tikėti, kad pasauliui suskilus į du blokus ideologiniais pagrindais, kada nors tarp jų įvyks karas, kuris turėtų pasibaigti "mūsų" pusės laimėjimu ir krašto išvadavimu. Abiem super-valstybėms apsiginklavus atominėmis bombomis, karas pasidarė sunkiai įma-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

nomas, nes po jo nebus laimėtojų. Jei kariauti negalima, reikia ieškoti būdų egzistencijai. Tosios pastovumas reikalauja galimų kivičių šaltinių pašalinimo, kas perša esamos padėties, kurios negali pakeisti ginklu, legalizavimą. Sovietai, kurie po karo gerokai padidino savo teritoriją, su tuo, žinoma, mielai sutinka ir

net siūlo. Kiti, kaip vokiečiai nori už tai išsiderėti tik kokių lengvatų Vakarų (ne Rytų) Berlyno gyventojų susisiekimui, o japonai tikisi išsiderėti keturias saules, kurios sudaro labai mažą po karo sovietams atitekusią Japonijos teritorijos dalį.

Naivu manyti, kad pvz. VLIKo raštas Bonnos seimo nariams galėtų ką nors pakeisti: Vakarų Vokietijoje gyvena 13 milijonų tremtinių ir pabėgėlių iš sovietų okupuotų teritorijų, o ir patį kancleris Brandtas buvo Vakarų Berlyno burmistras kritiškiausiais metais. Kas reiškia, kad vokiečiai sovietus nebloggeria pažįsta negu JAV gyvenančią tremtinę. Jei jie praktiškai, nors ir nevisai oficialiai, sutinka pripažinti susidariusią būklę, tai reiškia, kad jie neturi alternatyvos. Jie, rasit, galėtų dar laukti iki... jų sąskaiton susitartų Washingtonas su Maskva! Užtat negalime ant jų pykti, kad jie rimtai nesvarsto tokios galimybės.

Nixono viešnagė Kinijoje tendenciją sutikti su esama padėtimi dar daugiau paskatino ir, kas svarbiausia, ideologiją pašalino iš tarptautinių apskaičiavimų. Labai galimas dalykas, kad gegužės mėnesį, Nixonas viešėdamas Maskvoje, susitarė ir dėl esamos būklės įteisinimo Europoje. Dėl to sunku jį asmeniškai kaltinti. Nuotaukos šiame krašte tokios, kad dėl ideologinių suometimų niekas nenori kariauti. Jei galima bičiuliuotis su Mao klika, kodėl kariauti su Ho-Čiminu palikuonimis ar neužmegsti santykius su Castro?

Ar tų faktų akivaizdoje turi pražūti ir visos tautinės nepriklausomybės viltys? Ne. Visų pirma tos viltys nebuvo realios ir 'šaltojo karo' siautėjimo metu. 'Šaltasis karas', gali sakyti, net jas mažino, nes vertė okupantą bijoti, kad nacionalizmas ras sąjungininkų užsienyje. Santykiams sunormalėjus, nacionalizmo apsišaukimų bus mažiau bijoma. Reikia atsiminti, kad tautinio atgimimo sąjūdžiai sužydėjo kaip tik 'balance of power' politikos laikais Europoje prieš pirmą pasaulinį karą.

Čia pat verta prisiminti, kad jėgų lygsvaros politika yra žinoma jau beveik nuo žmonijos pradžios. Geriausiai detalizuotas tos politikos mechanikos analizas buvo parašytas jau 4-tam amžiuje po Kristaus gimimo indo filosofo Kautilya, nors pats terminas "jėgos balansas" buvo pradėtas vartoti 16 amžiuje. Toji politika reiškia, kad vienos valstybės galiai pradėjus sparčiai augti, kitos sudaro prieš ją koaliciją ir siekia susitarti. Sovietų veržimasis į Ramiojo ir Indijos vandenynų erdves privedė prie to, kad Nixonas plojo Pekino revoliucinio baletų spektaklyje, kuriame vaizduojamas liaudies išsivadavimas iš žemvaldžių, o šalia to "fašistinio ir imperialistinio šuns" (kaip iki šiol buvo pravardžiuojamas Nixonas) sedėjo Mao žmona, suvaidinusi taip didelį vaidmenį

Dainavos ansamblis ir Chicago Lietuvos Operos choras Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjime Auditorium Theatre Chicagoje. Jungtiniam chorui diriguoja muz. A. Kučinas, L. Knopfmillerio nuotrauka

VASARIO ŠEŠIOLIKOTOSIOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Lietuvių tautinio susikaupimo dieną -- Vasario 16, buvo paminėta šių metų vasariomėn. 20 d. miesto centre didžiulėje Auditorium Theatre salėje. Graži salė, dar gražesnė scena, nes ją puošė lekianti Lietuvos vytytis, JAV, Lietuvos ir lietuviškų organizacijų vėliavos.

Daugeliui lietuvių buvo neaišku, kodėl, minėjimas surengtas miesto centre, o ne, kaip įprasta, Marquette parko širdyje -- Marijos salėje. Minėjimą pradėjo lietuvių tarybos pirm. J. Pakalka pabrėžė, kad prieš 50 metų iš šios salės Laisvės Varpas, Amerikos lietuvių dovana, su įrašu: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos, tas laisvės nevertas, kas negina jos!..." buvo išlydėtas į nepriklausomą Lietuvą.

Po atidaromojo žodžio muzikui A. Kučiniui diriguojant, didingai nuskaudė "Dainavos" ansamblio ir Operos sugiedoti Jungtinio JAV ir Lietuvos himnai, bei malda žuvusiems už Tėvynę. Graudžią ir gražią įžanginę maldą skaitė Jolita Kriaučiūnaitė ir Martynas Trakis. V. Žukauskas perskaitė Lietuvos nepriklausomybės aktą.

Pagaliau į susirinkusiuosius prabilo Lietuvos generalinė konsulė J. Daužvardienė Jos kalba buvo trumpa, aiški, visiems, be išimties suprantama. Savo kalboje ragino budėti ir reikalauti, kad okupantas visai iš Lietuvos pasitrauktų, "kad laisvė turi būti grąžinta!"

paskutinėje 'kultūrinėje' revoliucijoje.

Tokioje būklėje našta už tautybės išlaikymą ir savo teisių praplėtimą tenka krašte pasilikusiems, kas faktinai buvo ir iki šiol. Emigracijos vaidmuo yra ir buvo tik pagalbinis, išimti iš tos taisyklės gal sudarė tik trumpas Versalio konferencijos laikotarpis po 1-jo pasaulinio karo.

RIMA JANULEVIČIŪTĖ

Rezoliucijas anglų kalba skaitė Aldona Indreikaitė.

Pagrindinė šio minėjimo kalba buvo senatoriaus R. Dole iš Kansas. Jo kalba sudarė išpūdį, kad mes susirinkome ne į savo tautinės šventės minėjimą, bet į respublikonų partijos rinkimų konvenciją!

Po senatoriaus Dole kalbėjo kongresmanas Pucinski. Jis, kaip visuomet, gražiai pakalbėjo, lietuvių širdis paglostė. Iškėlė faktą, kad Amerika nepripažįsta Lietuvos okupacijos. Sveikino lietuvius kurie sugebėjo ir nepavargo tiek daug metų kovoti dėl savo Tėvynės laisvės. Ypač iškėlė ir pagyrė jaunimą, kad nenutolo nuo savųjų, kad mokosi gimtosios kalbos.

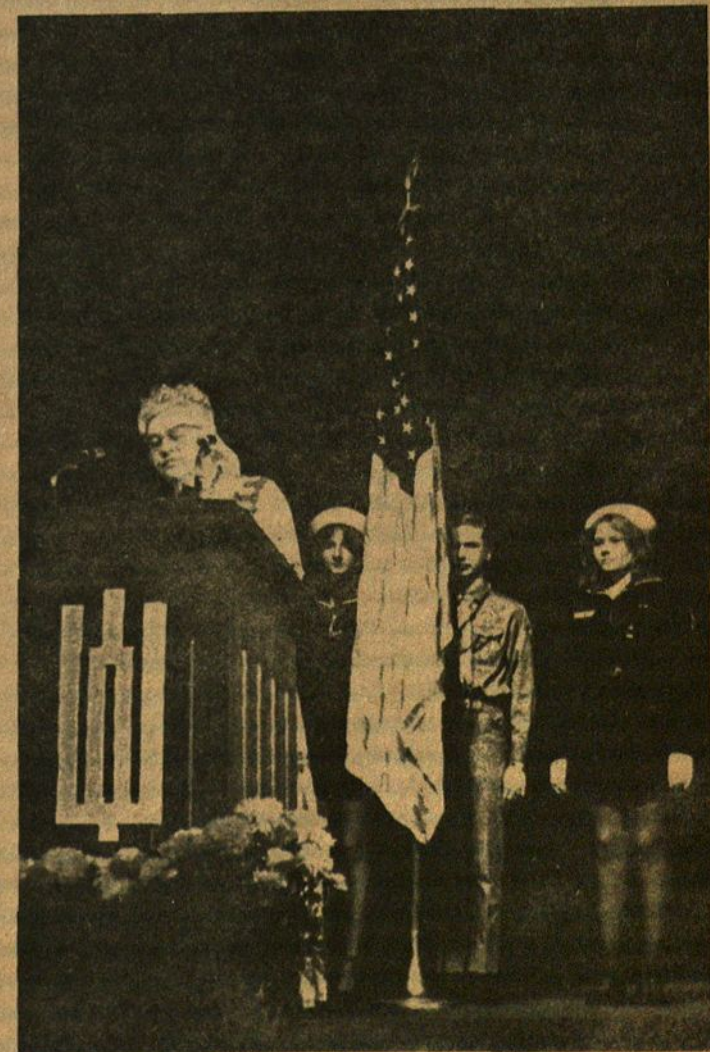
Po 15 min. pertraukos sekė meninė programos dalis.

Meninę programą išpildė svečiai menininkai: solistė A. Stempužienė ir pianistas A.

Kuprevičius iš Clevelando ir solistė Gina Čapkauskienė iš Kanados.

Po meninės dalies, žodį tarė Illinois valstijos senatorius Percy. Senatorius papasakojo, kad pereitą savaitę Senate buvo švenčiama Lietuvos Nepriklausomybės šventė, kuriai pravedti ir jis prisidėjo. Taip pat jis remia akciją "Vigilante" laivo vardą pakeisti į "Simas Kudirka". Prašęs merą Daley, kad vienos pagrindinės gatvės vardas būtų pakeistas į "Simas Kudirka!" Baigdamas pasakė, kad šį pavasarį Apollo 16-tasis nuvešias į mėnulį ir ten paliksias Lietuvos vėliavą. Kalbą baigė lietuviškai: "Tegyvuoja laisva Lietuva!"

Besiklausant pažado, kad Apollo 16-tasis paliksias Lietuvos vėliavą mėnulyje, kilo mintis: "Mielas senatoriau, ne mėnulyje, bet Gedimino kalne, Karo Muziejaus sodelyje ir visoje Lietuvoje padėk iškabinti mūsų gražiąją Trispalvę!"

Minėjime žodį tarė Lietuvos gen. konsulė Chicagoje J. Daužvardienė. Prie vėliavos skautų garbės sargyba, L. Knopfmillerio nuotrauka

A.A. Pulk, Vladas Braziulevičius-Braziulis

Clevelande praėjusį ketvirtadienį, kovo 2 d., ryte nuo širdies priepuolio mirė pulkininkas Vladas Braziulevičius-Braziulis, sulaukęs 77 metų amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1894 m. Petrapilyje, kur baigė šv. Kotrynos gimnaziją ir Vladimiro karo mokyklą. 1919 m. grįžo į prisikėlėnčią Lietuvą ir tarnavo Lietuvos kariuomenėje iki sovietų okupacijos 1940 m. Pradžioj jis buvo Kauno miesto ir apskrities karo komendantu, vėliau ypatingų reikalų karininkas prie krašto apsaugos ministro, kariuomenės teismo narys, ekonominės karių bendrovės pirmininkas, Vytauto D. Metų minėjimo komiteto pirmininkas, Lietuvai pagražinti draugijos pirmininkas, karių teatro organizatorius ir jo vadovas.

Už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Vyties Kryžiaus ir Gedimino I-jo laipsnio ordinais, bei kitais atsižymėjimo ženklais.

Bolševikams 1940 m. okupavus Lietuvą buvo kalintas. Antrą kartą bolševikams Lietuvą okupuojant pasitraukė į vakarus ir įsikūrė Clevelande, kur mokytojavo lituanistinėje mokykloje, turėjo įsteigęs dramos studiją, aktyviai veikė Lietuvių Bendruomenėje, Susivienijime Lietuvių Amerikoje, LVS Ramovėje ir buvo išrinktas Clevelando skyriaus garbės nariu.

Velionies liūdi žmona Veronika Braziulevičienė, dukterė Regina Nasvytienė Clevelande, Laima Jarašūnienė Santa Monicaje, Calif. ir Elena Stepaitytė Toronte, Kanadoje, su šeimomis ir vaikaičiai Vilija, Paulius, Romas ir Augius.

Atsisveikinimas su velioniu įvyko sekmadienį, kovo 5 d. Delloso Jokubauskienės ir sūnaus laidotuvių koplyčioje, susirinkus gausiam artimųjų ir bičiulių būriui. Atsisveikinimą pravedė H. Stepaitis. Maldą kalbėjo kun. K. Žemaitis. Giedoją Čiurlionio ansamblis vadovaujamas muz. A. Mikulskio. Atsisveikinimo žodį tarė PLB pirm. St. Barzdukas (jo žodis tilps kitame Dirvos numeryje), LVS Ramovės Clevelando skyr. pirm. V. Knistautas, Čiurlionio ansamblio vadovas muz. A. Mikulskis, SLA prez. P. Dargio vardu Vytautas A. Braziulis, H. Stasas ir anūkė Vilija Nasvytytė.

Po gedulingų pamaldų šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, pirmadienį, kovo 6 d. velionis didelio būrio artimųjų ir bičiulių buvo palydėtas į Visų Sielų kapines.

Velionis buvo artimas Dirvos bendradarbis, rašė koncertų, vaidinimų ir įvairių kultūrinių rengimų apžvalgas.

Dirva liūdi netekusio brangaus bendradarbio ir reiškia užuojautą šeimai.

TARP KŪJO IR PRIEKALO

ALG. TOLVYDIS

Š.m. vasario 23-25 dienomis Federatyvinės Vokietijos parlamente vyko aršūs debatai dėl Rytų sutarčių. Jieparodė, kad laisvoji vokiečių tauta turi dar pakankamai jėgų, kurios kovoja dėl savo valstybinių bei tautinių teisių ir laisvių. Tiesa, vokiečių tauta šiandien yra vyriausybės pastatyta į labai sunkią ir keblią būklę: tarp kūjo ir priekalo. Jei parlamentas priims sutartį, vokiečių tautai bus pristama Maskvos hegemonija, jei jis atmes sutartį, bus apsunkinta būklė būsimo vokiečių vyriausybės kalbėtis su Maskva.

Tačiau nežiūrint šios sunkios politinės būklės, vokiečių krikščionių demokratų opozicija atkakliai kovoja prieš Rytų sutarčių ratifikavimą. Jos pagrindiniai argumentai yra šie: 1. Rytų sutartys savo prieštaravimais ir neaiškumais nemažins, o didins nesutarimus su Maskva, 2. Jose yra atsisakoma nuo tautos apsisprendimo teisės, tuo būdu Rytų Vokietija yra paliekama komunistinės diktatūros valdžioje. 3. Jose yra pripažįstamos dabartinės sienos, tuo būdu akceptuojamas II pasaulinio karo Maskvos laimėjimų status quo.

Vokiečių socialdemokratų ir liberalų koalicija, kurios vyriausybė šias sutartis su Maskva ir Varšuva sudarė, grindžia sutarčių gynybą šiais argumentais: 1. dabartinė pasaulio politinė būklė reikalauja įtampos su Maskva sušvelnimo, 2. Alijantai pritaria šiai vyriausybės politikai, 3. Berlyno susitarimas nebūtų buvęs pasiektas be šių sutarčių sudarymo ir 5. palengvėsias vokiečių gyvenimas Berlyne ir Rytų Vokietijoje.

Nesu linkęs nagrinėti pozicijos ir opozicijos argumentų pro ir kontra. Tris dienas atidžiai beklaušdamas televizijoje parlamento debatų, susidariau įspūdį, kad vokiečių vyriausybės pozicijų gynybai iš vienos pusės per daug bijo Maskvos, o iš kitos pusės per daug opoziciją gąsdina alijantais.

Suprantama, kad nei JAV, nei Anglija, nei Prancūzija nekovo už vokiečių tautos interesus, bet patiems vokiečiams tenka ginti savo valstybės ir tautos teises ir laisves. Opozicijos vadas R. Barzelis ne kartą spaudoje ir parlamente pabrėžė, kad pačių vokiečių teisė yra priimti ar atmesti sutartį. Buvęs užsienio reikalų ministris G. Schroderis, kuris kelis metus parlamente tylėjo, ši kartą aiškiai ir kietai pasisakė už šių sutarčių nepriėmimą. Jis pabrėžė, kad šių sutarčių nepriėmimas nebus jokia vokiečių tautai nelaimė ir kad be šių sutarčių vokiečių tautos interesai bus labiau apsaugoti.

Apskritai, tenka pa-

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (4)

ŠNIPAS, DIRBĖS TRIM VALSTYBĖM

Didžiumoje vokiečių špionąžo vadai buvo brutalūs ir nesijaudindavo, jei reikėdavo ką nužudyti. Gal kiek kitoks buvo Abwehro viršininkas admiralas Walter Wilhelm Canaris. Jis mėgdavo vartoti politinę intrigą ar diplomatinį keliu ieškodavo informacijų, bet nemėgdavo žmogžudysčių. Ir kai jo agentai, kurių buvo 15,000 įvairiuose pasaulio kraštuose, atsiųsdavo jam pranešimus apie nužudymus, kankinimus, jis perduodavo savo asistentui Freytag-Loringhovenui. Canaris dažnai kartodavo "Der Nachrichtendienst ist ein Herrendienst" (šnipinėjimas yra džen-telmeno amatas). Ir jei tai būtų priklausę nuo jo, visi vokiečių šnipai būtų buvę džen-telmenai. Deja, taip nebuvo.

Iki 1943 metų Abwehr turėjo tik vieną agentą Irane, patį kukliausią žvalgybos akimis žiūrint, kuris Tabrize buvo pasodintas 1941 metais, kaip konsulato sekretorius. Lokaliniai agentai įvairių žvalgybų yra panašūs į didžiųjų laikraščių korespondentus. Metų metais niekas nekrepia į jų pranešimus dėmesio. Kartais padeda į šalį neskaičius, kol koks netikėtai įvykis tame mieste, kur jis būna, nepadaro jį dėmesio centru.

Taip atsitiko ir sumajoru Schulze - Holthus, kuris konsulate turėjo pačias žemiausias pareigas. Ankaroje, pavyzdžiui, Abwehr turėjo visą štabą agentų, kuriems vadovavo plk. Meyr Zermatt, bet Tabrize majoras Schulze - Holthus nevadovavo jokiai agentų tinklui, išskyrus keletą informatorių iš vietinių gyventojų.

Tačiau darbas Irane nebuvo lengvas. 1941 m. rusai okupavo šiaurinę dalį, anglai pietinę dalį. Irane buvo pasilikę apie 2000 vokiečių. Aišku rusai ir anglai didžiąją dalį vokiečių internavo, laikydami juos agentais, bet didžiama iranėčių rodė vokiečiams simpatiją.

žymėti, kad opozicijos argumentacija buvo daug stipresnė ir įtikinamesnė, nes ji buvo pagrįsta laisvės, apsisprendimo teisės ir žmoniškumo idėjomis, o ne "realistų" pilvo filosofija. Todėl tenka su tikti su tais vokiečių spaudos komentatoriais, kurie tvirtina, kad dabartinė vokiečių parlamento opozicija yra stipriausia, kokia tik yra buvusi ir kad ji pirmą mūšį laimėjo stipresniais argumentais ir intelektualiai stipresne vyrija. Bet jos laukia dar paskutinis mūšis gegužės 3 ir 4 d., o gal dar ir vėliau. Nors maža vilčių opozicijai laimėti, tačiau ir pozicija nėra dar garantuota, kad Rytų sutartis parlamentas patvirtins.

Majoras Schulze - Holthus taip pat buvo internuotas, bet jam pavyko pabėgti. Jo žmona persirengusi iraniete, per Kurdistano kalnus pabėgo į Turkiją, iš kur užaliarmavo Berlyną ir paprašė pagalbos. Bet majoras pasislėpė nenutraukdamas savo darbo. Dėka draugų iranėčių jis išsteigė špionąžo tinklo užuomazgą ir ne jo klaida, jei ne visi agentai buvo užtenkamoje aukštumoje išpildyti misiją.

Kitas vokiečių, archeologas Kummel, išvengė internavimo pasislėpdamas šulinyje. Praleidęs keletą savačių nepatogio slėptuvėje, jis skubėjo susiristi su vokiečiais, kad būtų naudingas. Iranėčiai jam pagelbėjo susitikti su Schulze-Holthus, kuris patikėjo pirmą uždavini: jis turėjo nuvykti į sovietinę zoną ir žemėlapyje pažymėti kelią kuriu per kalnus pristatomi rusams ginklai.

Kummel grįžo į Teheraną įvykdęs misiją. Norsinaitėje nubrėžęs kelią, išvyko į Berlyną smulkiau papasakoti apie misiją. Kiek vėliau Schulze - Holthus sužinojo, kad anglai jį ant sienos suėmė ir rado nosinaitę su išbraižytu keliu. Nežinodamas, ar Kummel išsipasakojęs, rado saugiau pakeisti savo slėptuvę. Kaip tik tuo momentu, per vieną iranietį draugą, jis gavo laišką iš Wilhelm Schwarzkopf, turtingo kailių pirklio Teherane.

Prie laiško buvo ir fotografija, kuri vaizdavo vokiečių imperialinės 1914 m. armijos gusarų viršilą, apdovanotą geležiniu I klasės kryžiumi. Laiške buvo trumpai parašyta, kad Wilhelm Schwarzkopf siūlosi į agento tarnybą nereikalaudamas už tai jokio atlyginimo. Ir paskutinis sakinyš skambėjo: "nors esu žydas ir gyvenu Teherane jau dvidešimt metų, savė tebelaukau tikru vokiečių".

Majoras Schulze - Holthus, kuris nieko nebijoj, net nemirktelėjęs priėmė pasiūlymą. Tai buvo geriau negu nieko neveikti.

Tuo metu Teherane buvo pilna lenkų pabėgėlių, atvykusių iš Sibiro stovyklų, kur jie dirbo ginklavinimo fabrikuose. Nėra jokios abejonės, kad vokiečių žvalgybai tai būtų svarbi informacija. Schwarzkopf lengvai buvo užmezgęs pažintį su keliais pabėgėliais ir iš jų galėjo patirti, ką jie matė Rusijoje.

Rezultatai nebuvo patrafinantys. Šnipas mėgėjas surinko daug anekdotų iš stovyklinio gyvenimo, bet mažai karinių informacijų. Tačiau laimei buvo dar kitų vokiečių, kurie geriau galėjo išnaudoti "lenkų sektorių".

Kaip priimta žvalgyboje, Abwehr agentai dirbo savistoviai, nepalaidydami tarpusavy jokia ryšio iki 1943 metų, kai

Irane buvo sumobilizuoti "svarbiai Reicho ateities misijai, kuri nulems karo eigą".

Vienas tokių agentų, kurie buvo pašaukti šiai misijai, buvo šveicaras Ernest Merse. Jis niekad nerizikuodavo, jei tai nebuvo reikalinga, bet su nedidele grupe žmonių, atliko milžiniškus darbus sunkiausiose sąlygose.

Šveicarų, austrų ir italų žvalgybos keletą metų naudojosi jo patarnavimais ir didžiai vertino. Merse dirbo ne dėl pinigų. Būdamas firmų finansiniu patarėju, jis lengvai užsidirbdavo pinigą ir gyveno plačiai. Jis mokėjo vokiečių, prancūzų, anglų ir italų kalbas ir dėka savo brolio, turėjusio New Yorko stambią firmą, visame pasaulyje turėjo ryšių, tad šveicarų firmos jį siūsdavo į užsienį. Jis niekad neslėpė savo darbavimams šveicarams, kad renka informacijas kitiems. Rinkti žinias šveicarams nedomino ir jo ambicija buvo veikti plačiau. Po Austrijos prijungimo prie Vokietijos, Abwehr susigriebė austrų žvalgybos slaptuosius archyvus, kur buvo ir Merse-rio byla. Nors iš tos bylos paaiškėjo, kad jis dirbo šveicarams ir italams, adm. Canaris tarnyba jį susidomėjo. Jį štabe nebuvo daug šveicarų, kurie mokėtų kalbėti keliom kalbom ir turėtų asmeniškus kontaktus Amerikoje. Merse-riui buvo dar tik 26 metai ir jau dirbo trijų kraštų žvalgyboms. Tokias menį išleisti iš rankų būtų apsileidimas ir Abwehr nutarė su juo atvirai pasikalbėti.

1938 m. kovo m. šveicarų firma pasiuntė Merse-ri į Berlyną. Ten jam būnant, Freudreich und Soh stambios firmos, prekiaujančios dažais, direktorius paskambino paprašydamas pas jį atvykti.

Firm Merse-riui pasiūlant tarnybą, Abwehr nuodugnai išstudijavo jo bylą. Du klausimai buvo svarbiausi: pirmas dėl kokių priežasčių jaus šveicaras, kuris ištaiklingai gyvena, sutiko dirbti be jokio finansinio atlyginimo trims skirtingiems kraštams? Antra, jei jis sutiks dirbti Abwehru, kaip užsitikrinti, kad jis neapstas naują darbą, kaip jis apstatė anksčiau buvusius?

Ištisus mėnesius vokiečių agentai sekė Merse-ri šveicarijoje, nerasdami atsako šioms klausimams. Jie turėjo įprotį, kai verbuodavo šnipą peržiūrėti visus motyvus, dėl kurių šis sutinka dirbti: gėdosumas pinigams, mėgimas nuotykių, ideologinis fanatizmas, neapykanta, seksu saliniai iškrypimai, kurie atidaro duris šantažui... Bet pas Merse-ri nebuvo nė vieno šio atvejo.

Ir tokiu būdu Abwehro kapitonas Martin Mohnke gavo specialias instrukcijas.

Jaunoji Karta

Redaguoja JORŪNĖ JONIKAITĖ

JAUNIMO KONGRESO VAKARAS

Jaunimo Kongreso metu rengiamas jaunųjų meninių jėgų koncertas. Norintieji dalyvauti programos atlikime prašomi nedelsiant, ne vėliau š. m. gegužės 15 d., registruotis arba smulkesnių informacijų kreiptis, adresu: Dalia Kučėnienė, 6641 So. Troy Ave., Chicago, Ill. 60629, USA, telefon. 312-434-0706. Dalia Kučėnienė, žvilė Nungaudaitė ir Liucija Ambrosini sudaro Kongreso Vakarą ruošos komisiją.

Vakaro programoje laukiama kuodaugiau ir iš visų vietovių talentingesnių jaunuolių-es iki 30 m. amžiaus dalyvausiant. KV ir jo nuotauka bus tokia, kokią pats jaunimas sukurs ir kiek nuoširdžių pastangų į jo pasisekimą įdės. Registruojantis reikalinga nurodyti: pavardę ir vardą, gimimo datą, adresą, talento apibūdinimą ir ką norėtų vakaro programoje atlikti, kiek laiko atliekamas dalykas truktų ir ar pats asmeniškai planuoja dalyvauti kongrese? Pati vakaro programa planuojama atlikti ir iš magnetofoninių juostų.

JAUNIMO PETICIJA

Kongreso Peticijų Komisija, pirmininkaujama Antano Kizlauskio, jau galutinai paruošė Pabaltijo (Lietuvos, Latvijos, Estijos) kraštų jaunimo peticiją, kuria bus kreipiamasi į Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių Kurt Waldheim. Peticijoje pabrėžiamas slapstasis Sovietijos ir Nacinės Vokietijos (Molotovo-Ribbentropo) susitarimas, kurio pasėkoje Pabaltijo valstybės buvo Sovietų okupuotos ir, toliau nurodoma, kad okupacija tebevyksta. Peticijoje prašoma, kad Jungtinės Tautos ištirtų Sovietų kolonializmą ir nesibaigiančius žmogaus teisių pažeidimus Pabaltijy, o taip pat prašoma, kad iškeltų Jungtinėse Tautose Lietuvos, Latvijos ir Estijos apsisprendimo teisės ir nepriklausomybės atstatymo klausimus.

Visi lietuviai plačiame pasaulyje prašomi kartu su II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresu, protestuoti prieš

Sovietų užmačias Pabaltiję:

- pasirašydami minimą Jaunimo Peticiją,
- rinkdami Jaunimo Peticijai kitų parašus,
- skleidžiami Jaunimo Peticiją kitataučių tarpe.

Jaunimo Peticija šiuo metu išsiuntinėjama visiems, atseit, visų kraštų Jaunimo Metų Komitetams, prašant pradėti peticijos parengimo darbus savuose rajonuose.

Norintieji gauti Jaunimo Peticijos parašams lapų, prašomi kreiptis į Jaunimo Kongreso Būstinę adresu:

II Lithuanian World Youth Congress Petition Committee
5620 So. Claremont Ave.
Chicago, Ill. 60636, USA.

DEL TARPUSAVIO SANTYKIAVIMO

Girdėjau Tėvą Borevičių SJ kalbant jauniems lietuviams, "Tebūnie Jaunimo Namai — Jūsų namai!" Skačiau pastaraisiais metais eilę aprašymų mūsų spaudoje, apie buvusių Lietuvoje gimnazijų mokinių ir mokytojų suvažiavimus, susitikimus čia, Amerikoje, Kanadoje. Prisimenu: Šiaulių, Telšių, Jurbarko ir kt. gimnazijų sukačię minėjimus. O štai chigagiškiuose Jaunimo Namuose jau antras dešimtmetis, kaip gražiai dirba Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla, atseit, lietuviškoji gimnazija... Kodėl niekad neteko girdėti, kad šios mokyklos auklėtiniai surengtų savuosius susitikimus? Kodėl šios mokyklos moksleiviai apleidę jają su atestatais ir gražiais pažadais dirbti lietuvių bei t.t. nėra kviečiami į mokyklą, josios pamokų, švenčių metu, kaip tai daroma amerikoniškose mokyklose?

Drįsciau siūlyti, tiek jaunuoliams-ems, tiek visiems lituanistinių mokyklų mokytojams, ar neverta daugiau dėmesio parodyti, šį klausimą daugiau pagvil-klausomybės atstatymo klausimus. Visi lietuviai plačiame pasaulyje prašomi kartu su II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresu, protestuoti prieš

ar aš neturįs kokių sugestijų.

-- Kam? -- paklausiau. Ar Fruedenreich un Sohn?

Čia kapitonas pradėjo ilgą aiškinimą, kad yra skirtumas tarp mažo krašto organizacijos kuriai Merse-ri dirbęs, ir tikros žvalgybos didelio krašto.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

SETUP MAN OPERATOR

SCREW MACHINE DEPARTMENT
Self starter, initially responsible for all set-up and operation of screw machines. Must be promotable to supervision, over entire automatic screw machining department. Apply Mr. R. MENTLEY.

O & S BEARING & MFG. DIV.
777 WEST 8 MILE RD.
WHITMORE LAKE, MICH. 48189
Phone 313-449-4401

An Equal Opportunity Employer. (17-19)

WANTED
1ST CLASS SKILLED
EXPERIENCED
DIE CASTING HELP
IMMEDIATE OPENINGS FOR
TRIM DIE SETUP
DIE CAST SETUP
DIE CAST MACHINE
OPERATORS
TO WORK IN CLEAN MODERN
PLANT.
KAL-DIE CASTING CORP.
7700 W. MICHIGAN AVE.
KALAMAZOO, MICHIGAN
(13-19)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

NUOSTABUSIS MŪSŲ JAUNIMO VEIDAS

Jaunimo kongreso aki-
vaizdoje tinka kalbėti
apie mūsų jaunimą. Tin-
ka kalbėti apie jį stro-
piai nagrinėjant jo ge-
ras, prakilnas savy-
bes. Tokių niekad ne-
trūksta jaunimo polė-
kiuose.

"Paduok, jaunyste,
man sparnus, per negy-
vuosius skrisiu aš skliau-
tus!" sušuko Adomas
Mickevičius savo "Odė-
je jaunystei".

Tuo tarpu mūsų kas-
dienybėje, mūsų sunkio-
je gyvenimo rutinoje,
"negyvieji skliautai",
kur mūsų jaunieji pri-
valo išskleisti savo lie-
tuviškų polėkių spar-
nus yra išeiviškojo gy-
venimo proza, lietuviš-
ka vegetacija ne savo
žemėje, tūkstančiai ma-
žų ir didelių slenksčių,
pastojančių įžangą į pil-
nutinę savo pasaulėjau-
ta lietuvišką menę.

Šitas gana patetiškas
įvadas tenepridengia iš-
eiviškosios prozos. Su
pasibaisėjimu ir šurpu-
liu išgirdome G. Karoso
makabriškąjį pareiški-
mą per Studentų suva-
žiavimą Torone. Jauni-
mas nesuvokia lietuvi-
bės! Jaunimas nesupran-
ta kas jis toks beesas!
politinio ir tautiniai-kul-
tūrinio analfabetizmo dy-
kuma! Pasimetimas gy-
venimo sraute, tautinio
priklausomumo praradi-
mas! Nusiteikimas ženg-
ti išsigimimo taku, nerti
į tautybių tirpymo puo-
dą.

Greta tos deklaraci-
jos išeiviją sušurpdė
skubi talka raudonos si-
renos serenados, ku-
bilinei avantiūrai kvies-
ti jaunimą iš laisvės pa-
saulio ir dėstyti jam li-
tuanistiką, pridengtą
marksistine utopija.

Šioje tautinio išlikimo
temoje, po negyvaisiais
svetimo dangaus skliau-
tais, vis dėlto, atranda-
mi išsigelbėjimo orien-
tyrai. Tai atkaklus iš-
rinktųjų noras tapti vy-
dūniskais "sau žmonė-
mis". Šis noras remia-
mas išdidžiu apsispren-
dimu plaukti prieš sro-
vę, vertinti etninę pri-
klausomybę, gerbti tėvų
tautinį paveldėjimą, nuo-
širdžiai ir smalsiai do-
mėtis savo tautinės kul-
tūros vertybėmis.

Tos prielaidos supo-
nuoja idealų ir, tuo tar-
pu dar retą, lietuvių jau-
nuolių už tėvynės sienų.

Bet to dar mažą. Tai
tiksliai apsisprendimas,
tai tik noras skristi. Gy-
vieji sparnai, sukuriais
paranku skristi ir plas-
noti po negyvais svetimo
dangaus skliautais, yra
darbas, skirtas studi-
joms. Tai yra atkaklus,

neatlaidus triūsas mo-
kintis, galvoti, ieškoti,
išidėti studijų vaisius į
smegenis ir į širdį.

Pedagoginis Lituanis-
tikos Institutas Chica-
goje tuo tarpu vienintelė
institucija, kuri talkina
šiam aukštam skry-
džiui. Formaliai tai litu-
anistinių mokyklų moky-
tojų paruošos vieta.

Tos paruošos funkcio-
jos išplinta plačiau. Nor-
maliose gyvenimo sąly-
gose tai profesinis pa-
rengimas. Mūsų gyveni-
mo sąlygose, tai pašau-
kimas. Baigęs šį insti-
tutą jaunuolis nebūtinai
turi rengtis pedagoginei
profesijai. Jis už savo
darbą, studijas ir triū-
są atlyginamas pilnu mū-
sų kultūros pažinimu.
Kalbėti lietuviškai, su-
prasti lietuviškai ir šau-
niai sušukti scenoje lie-
tuvišką šokį dar toli gra-
žu nėra pilnutinė jauno
žmogaus lietuviybė. To-
kia lietuviybė turi būti są-
monėje, pažinime ir ži-
nančiojo santykiuose su lie-
tuviškuoju pasauliu.

Toki asmenį ir for-
muoja Pedagoginis Li-
tuanistikos Institutas.

Neseniai, kaip jau rašė-
me Dirvoje, įvyko kuk-
lios ir gilios prasmės
naujos Instituto laidos iš-
leistuvės. Instituto ab-
solvento visuomenė ir
spauda sutiko sudžiaugs-
mu ir respektu. Stro-
piausiam ir baigusiam
su geriausiais paži-
miais studentui buvo pa-
skirta premija. Be abe-
jo, ateityje bus atrasta
daugiau būdų atžymėti
studentus. Jaupasi ryži-
mas ištesėti studijas
yra premijuotina verty-
bė. Ką bekalbėti apie
varžybas dėl pirmųjų
vieta. Studijos nėra
šiaip laiko gaištis. Tai
kietas darbas. Kartu tai
ir tam tikro talento at-
radimas. Be studijinio
lauko niekad neatrasti ta-
lento. Ir šiuo atveju, dip-
lominiai absolventų dar-
bai atidengė kai kuriuos
tikrai pelnytus pristaty-
ti visuomenei talentus.

Dirvoj 5 psl. spausdi-
name Instituto laidos lau-
reato Rimo Černiaus dip-
lominį darbą. Tame dar-
be vienon darnon suėjo
dėstyto gabumas, pui-
kus kalbos valdymas,
erudicinė išvalga į pa-
siimtą objektą jo aplin-
koje.

Kyla tik klausimas: ar
kultūriniai tautinio auk-
lėjimo veiksniai pakan-
kamai įvertina Pedago-
ginio Lituanistinio Ins-
tituto reikšmę? Ar Ins-
tituto veikimas supran-
tamas tiksliai kaip šiau-
ras mokytojo paruošos
darbas? Ar išūrima
Instituto darbe visuoti-

Lietuvos etnografinių
sienų klausimas laiks
nuo laiko judinamas mū-
sų spaudoje ir pokalbiuo-
se istorinėmis temo-
mis. Su juo susiduria-
ma kalbant ne tik apie
Lietuvos praeitį, bet da-
bartį ir net ateitį. To-
dėl Dirvos bendradarbis
J. Daujotas (greičiau-
siai slapyvardis) atitiko
mūsų visuomenės polin-
ki, kai jai pateikė
straipsnį: Tarybinio ir
propagandinio istoriko
profilis (Dirva, 15 nr.
1972.II.23). Žurnalisti-
nis straipsnis skirtas
dabartinio Vilniaus uni-
versiteto profesorius
K. Navicko rašiniui Lie-
tuvos sienos, idėtame
Gimtojo krašto 2 nr.
1972 m., pagvildenti.
Kadangi klausimas iš es-
mės yra istoriškas ir dar
istoriko iškeltas, tai
vertas būti pasvarstytu
ir iš istorinės pusės, o
ne vien žurnalistinės.

Ižangos vietoje Dau-
jotas duoda trumpas bio-
grafines žinias apie tary-
binį istoriką, paimtas iš
LE papildomo (36) tomo.
Gera būtų padaręs, jei
dar panaudojės ir Mažą
ją tarybinę enciklopedi-
ją. Ten būtų radęs šį
LE praleistą sakinį:
"K. Navickas 1932-38
darbininkas Kaune".
Tuo tarpu LE pasakyta,
kad jis iki 1938 m. mokė-
si Kauno Pavasario aukš-
tesnėje komercijos mo-
kykloje ir taikėsi stoti į
kunigų seminariją. Ma-
tyt, tarybiniam enci-
klopedistams nepatogu
buvo rašyti to žymaus
partiečio tokioje "reak-
cionieriškoje" mokyk-
loje eitas mokslas ir dar
planavimas eiti į kuni-
giškus mokslus. Čia jie
rado išeitį, paversdami
jį paprastu darbininku.
Tačiau tielietuviškos so-
vietikos rašėjai nesuge-
bėjo nuslėpti melo, kai
nepaaiškino, kaip tas
Kauno darbininkas galė-
jo baigti Ukmergės mo-
kytojų seminariją per
dvejus metus, jei pilnas
kursas buvo ketveri me-
tai. Šioje sukytybėje iš-
eina aikštėn mūsų tary-
binės enciklopedijos re-
daktorių perdėm taiko-
ma taisyklė: dengti žy-
maus partiečio mokslą,
darbą, aplamai, gyveni-
mą nepriklausomai Lie-
tuvos darbininko skrais-
te, jei šiuo atveju tiesa
būtų jam komunistui
kompromituojanti.

Nors Daujotas sekė
LE, tačiau jis suklydo,
kai Navicko mažą bro-
šiūrėlę Leninės nacio-
nalinės politikos istori-
nė reikšmė lietuvių tau-
tai tarė esant jo diserta-
ciją. Iš tikrųjų, diserta-
cija yra jo stambus vei-
kalas TSSR vaidmuo gi-
nant Lietuvą nuo imperi-
alistinės agresijos 1920-
-1940 metais. Disertaci-
ja, kaip ir kiti jo dar-
bai per daug pataikūniš-
ko pobūdžio. Istorijos

nesnė reikšmė; ugdy-
mas lietuviškųjų inte-
lektualų ateinančios iš-
eiviškos kartos visuo-
menei?

mokslas palenkta parti-
nės politikos tarnybai.
Faktų interpretacija su-
kirpta pagal Sovietų po-
litiką ir todėl perdėm
kreiva. Gaila, kad mū-
sų garbingų tradicijų pa-
ženklintoje Vilniaus Al-
ma Mater keroja tokios
disertacijos.

Kadangi K. Navicko
straipsnis skirtas Lie-
tuvos sienoms, tai kri-
tikui Daujotui būtų tikė-
palukštenti jo išvedžio-
jimus jų atžvilgiu, o ne
kibti pirmiausia prie
propagandinių, Sovietiją
liaupsinančių frazių.
Jos yra tik priekabos
prie turinio. Tokia prie-
kaba, pvz., yra garbini-
mas 1917 m. spalio re-
voliucijos, pažymint net
jos atgarsį Lietuvoje.
Lyg Lietuvoje 1917 m.
būtų kas žinojęs apie tą
revoliuciją! Taip pat pa-
vaizdavimas tos kapsu-
kinės Lietuvos 1918 m.
yra tik smilkalas dabar-
tiniam režimui. Apie
Lietuvos sienas pradėda-
ma kalbėti nuo 1920.VII.
12 Rusijos ir Lietuvos
taikos sutarties. Nuro-
doma, kad lietuviai rei-
kalavo didesnių plotų nei
jie gavo. Sovietų Sąjun-
ga, pasak Navicki, linko
pripažinti Lietuvai
griežtai etnografinės
sienas, bet lietuviai rei-
kalavo daugiau. Pasak jį
ir pripažintos Lietuvai
sienos su Ašmena, Lyda
ir Gardinu "prieštaravo
etnografiniam princi-
pui". Tačiau Rusija su-
tiko su jomis, nes siekė
"normalizuoti santykius
su Lietuva". Žinoma, is-
torikui būtų buvusi pa-
reiga paaiškinti, kodėl
bolševikinei Rusijai rū-
pėjo normalizavimas
santykių su Lietuva, dėl
kurių ji "paaukojo" ne-
etnografines sienas.

Po Maskvos sutar-
ties, Vilniaus išvadavi-
mo ir perdavimo Lietu-
vai 1920 m. pereinama
prie Suvalkų sutarties,
pasirašytos spalio 7 d.
Dėl šios sutarties rado
reikalo pakaltinti "bur-
žuazinę" Lietuvos vy-
riausybę, kad ji padariu-
si esminių teritorinių
nuolaidų Lenkijai (tik
jau ne buržuazinei). Ro-
dos, kam ne kam, bet Na-
vickui, išėjusiam aukš-
tesnį mokslą Lietuvos
mokyklose, turėjo būti
gerai žinoma, kokiose
aplinkybėse buvo pasi-
rašyta ta nelaiminga Su-
valkų sutartis. Jis turė-
jo suprasti, kad Lietu-
vos vyriausybė neturėjo
kitos išeities ir todėl
jos kaltinimas bepagrind-
do. Galimas daiktas, kad
tarybinis istorikas są-
moningai ignoravo mūsų
vyriausybės tuometinę
padėtį, kad jai galėtų
ignyti.

Istorikas nepralei-
do progos paliaupsinti
bolševikinės Rusijos ir
primindamas Ambasa-
dorių konferencijos 1923
III.15 sprendimą priski-
riant Vilnių Lenkijai.
Girdi, Sovietų Sąjunga
niekuomet Lenkijos
smurto nepripažino ir
Vilnių su kraštu laikė
Lietuvai priklausanti.
Taip tvirtindamas Navic-
kas turėjo atsižvelgti į

Sovietų ir Rygos taikos
sutartį 1921.III.18. Joje
jis nebūtų radęs įsak-
maus Vilniaus ir jokia-
to pripažinimo Lietuvai.

Pataikūniškas istori-
ko samprotavimas ir
apie 1939. X. 10 sutartį
ir Vilniaus su kraštu per-
davimą Lietuvai. Čia jis
moka pateisinti Sovie-
tų Sąjungą, kad ji nedavė
Lietuvai 1920.VII.12
sutarties sienų. Jis iš-
kiša vėl tą etnografinį
principą ir drįsta porin-
ti, jog "tarybinė vyriausybė
buvę priversta priimti
tą sieną) dėl ano
meto Tarybų valstybei
sunkių aplinkybių".
Vargšė buvo ta Tary-
bų valstybė, kad mažutė
Lietuva priverstė ją
pripažinti reikalauja-
mas sienas net išsižadant
savo etnografinio
principo! Kad net tokie
Švenčionys su apylinke
būtų buvę neetnografinė
Lietuvos dalis, to, tur-
būt, ir Navickas nepri-
pažintų. O jie ir nebuvo
perduoti Lietuvai. Kad
Lietuvos siena 1940.XI.
6 buvo "patikslinta" ir
tarybinei Lietuvai dar
primestos kai kurios sri-
tys, -- tai nebuvo kokia
Sovietų malonė. Juk oku-
pantui ne taip jau svar-
bu, kokiam administra-
ciniam kompleksui jo di-
delės imperijos koks žė-
mės gabalas priklausos.

Navickas moka gan
suklaidą pateisinti ir da-
bartinę Lietuvos sieną
vad. Suvalkų trikampyje.
Ji yra 1919.XII.8 nu-
statyta vad. Korzono sie-
na ir "priimta Lietuvos
vyriausybės (žinoma,
"buržuazinės") 1920.X.
7 Suvalkų sutartimi".
Tuo būdu skaitytoji įta-
gojama mintis, kad So-
vietai tik patvirtino tai,
ką lietuviai patys yra
priėmę ir todėl jie ne-
kaltintini, jog už tos
sienos paliko lietuviš-
kos srities su Punksu ir
Seiniais. Kad Sovietai bū-
ty galėję gauti Lietuvai
tą kampą jau Krymo kon-
ferencijos nutarimu,
kur buvo sutartos Lenki-
jos siena su TSSR, mū-
sų istorikas negalėjo ar
nenorėjo prasiartiti.

Nemža, palyginti, vie-
tos skiriama Klaipėdos
krašto siena. Istorikui,
be abejo, žinoma, kaip
tas kraštas atskirtas
nuo Vokietijos Versalio
sutartimi ir kokiais mo-
tyvais. Jam neturėjo bū-
ti paslaptis ir Clemen-
ceau pareiškimas dėl
Klaipėdos srities, kur
buvo pasakyta, dėl ko
susilaikyta jis tuoju
perduoti Lietuvai. Užuo-
dėstęs tas istorines ap-
linkybes jis tiesiog pa-
kloja sakinį: "Jis per-
duotas Antantės valstybėms
valdyti". Juk ne
kas kitas, kaip Antantės
valstybės sudarinėjo tą
Versalio traktatą ir įra-
šė 99 Klaipėdos straips-
nį į jį. Tad Navicko
samprotavimu išeitų,
kad jos atsiskyrė sau
Klaipėdos kraštą ir pa-
siėmė jį valdyti. Tai
perdėm kreivas istori-
nio vyksmo aiškinimas.

Kaip Klaipėdos kraš-
tas iš Antantės valdžios

išsmuko ir Lietuvai te-
ko, istorijos mokslų dak-
taras tariasi nežinąs.
Jis lyg nebūtų girdėjęs
nieko apie lietuvių suki-
limą Klaipėdai vaduoti.
Tas Lietuvos augintinis
girdėti tai tikrai girdė-
jo, tik susilaikė apie tai
kalbėti, nes Klaipėdos
išvadavimas reiškia ne-
mažą kreditą "buržuazi-
nei" Lietuvai, ko jis duo-
ti negalėjo ar nenorėjo.
Istorinės tiesos vietoje
skaitytojui pakišamas
toks mišlingas sakiny-
s: "1923 m. Santarvės val-
stybės, verčiamos tarp-
tautinės situacijos, apsi-
sprendė Lietuvos nau-
dai" (t.y. perdavė Klai-
pėdą Lietuvai). Istorikas
nesiteikė paaiškinti skai-
tytojui, kokios tarptau-
tinės situacijos priverstė
Santarvininkus po trejų
valdymo metų perduoti
kraštą Lietuvai. Kai au-
torius to nepadare, tai jo
tvirtinimas liko pakibęs
ore.

Tarybų Lietuvos isto-
rikas, pabrėžias visur
Sovietų gintą etnografi-
nį principą, nerado vis
dėlto reikalo paaiškinti
kodėl jie to principo ne-
taikė vakarinei Lietuvos
sienai, kai jie išvedė ją
palei buvusį Klaipėdos
kraštą. Juk jo Klaipėdos
kraštui taikomas posak-
kis, jog tai "sena lietu-
vių žemė prie Baltijos
jūros" tinka ir žemei už
Nemuno su Tilžės, Isru-
tės, Labguvos ir kitais
miestais. Kodėl šiuo at-
veju ta mūsų istoriko
liauspinama Tarybų Są-
jungaėjo Santarvininkų
kelu ir pripažino Lietu-
vai etnografiniu tik Klai-
pėdos kraštą iki Nemu-
no, o ne visą Maž. Lie-
tuvą? Bet kas žino! Gal
šiais laikais, kai
Maž. Lietuva paversta
rusiškos enklavos --
Kaliningrado srities da-
limi, tarybinėje Lietu-
voje draudžiama kalbėti
apie jos lietuviškumą.
Jei taip, tai reikia apgai-
lestauti ir mūsų istori-
kams atleisti, kai jie yra
santūrus dėl jos.

Aplamai, Navickio isto-
rinis straipsnis prami-
estas propagandinių
frazių, liaupsinančių
Sovietų Sąjungą už "do-
vanotas" Lietuvai sie-
nas. Kritikas Daujotas
kai tik ir pasigriebė
tas istoriko frązes ir da-
vė joms tinkamą atkir-
tį savo kiek išpūsta žur-
nalistine retorika. Jis
nepaisė kaip reikiant is-
torinės straipsnio pu-
sės. Šis istorinio požiū-
riu parašytas straipsnis
skiriamas būti papildy-
mu ano J. Daujoto raši-
nio.

WANTED
EXPERIENCED
MACHINE OPERATORS
For 5-16 n. Capacity steel Decoiling
and leveling lines. Must be fully ex-
perienced and capable.
Call Mr. ROSENBAUM
216-259-5200

(19-24)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
DIE MAKER
For small progressive dies. Must be
able to build dies from part print.
Full time, top wages & benefits paid.
8 hour day.
Call for Appointment
TR 1-9010
CASS MACHINE CO.
691 Antoinette, Detroit, Mich.
(1 (12-21)

Marijampolės Valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos 1924-25 m. laida

MOKYTOJAI: Viršut. eil. iš kairės: A. Naujokaitis, J. Prapuolenytė, kun. J. Dragūnėvičius, inspekt. Pr. Gustaitis, direkt. Daniliauskas, kun. A. Dailydė, V. Ambraziejus, O. Treigienė, K. Bukaveckas ir kap. A. Stankus.

ABITURIENTAI: apačioj 3 pavieniai iš kairės: K. Žvirblis ir iš deš. A. Ališauskas, o virš jo A. Kamarauskas.

I eil. iš apačios ir k. J. Dabravolskis, J. Baltūsis, A. Liudžius, O. Stanaitis, J. Mauruča, J. Stanaitis, P. Penčyla, V.M. Krakauskas, V. Navikas ir J. Kručkauskas.

II eil. iš k. L. Kreivėnas, B. Samuolis, J. Staniškis, J. Babinas, A. Januševičius, K. Brundza, St. Barzdukas, A. Vasiliauskas, P. Gurevičius, B. Giraitis, J. Norkus ir J. Mikėlaitis.

III eil. iš k. Pr. Zailskas, K. Miltakis, B. Jurkša, V. Stangaitis, K. Katilius, A. Miliauskas, A. Vaišnyš, J. Brazauskas, S. Treigys, A. Ankudavičius ir K. Matulevičius.

IV eil. iš k. J. Arnastauskas, V. Viščiulis, B. Bartininkas, J. Kudirka, A. Venclova ir J. Skrinška.

Iš 10 mokytojų tik vienas V. Ambraziejus dar yra gyvas, o iš 43 abiturientų -- tik apie pusė. Šios laidos kita tiek baigė mergaičių, bet jos sudarė atskirą vinetę. Jų likimas toks pat. Dauguma šios laidos abiturientų baigė aukštąjį mokslą ir dirbo atsakingus darbus pagal savo profesijas iki pirmos okupacijos. Pažymėtina, kad pirmasis šios gimnazijos direktorius ir paskutinis Švietimo ministras dr. K. Jokantas, o taip pat ilgametis gimnazijos direktorius A. Daniliauskas, okupanto persekiojami žuvo ištremti Sibire. O šios laidos abiturientas A. Venclova tapo okupanto kvilingu, buvo paskirtas Švietimo Komisarui ir aktyviai jiems talkino iki mirties. Tai vienintelė juoda dėmė šios laidos vinjetėje. Priešingai, kitas šios laidos abiturientas A. Januševičius,

ėjęs tos pat gimnazijos direktoriaus pareigas, vokiečių okupacijos metu buvo areštuotas už gelbėjimą mokinių nuo prievartos darbų, išvežtas į Stuthofio koncentracijos stovyklą, kur 1943 m. mirė. Abu okupantai daug žalos padarė Lietuvai. Be virš paminėtų dar buvo kalinami: J. Dabravolskis, P. Penčyla, A. Liudžius ir k. Bet da-

lis išliko nepastebėti, gyvi ir iki šiol dirba Lietuvos išlaisvinimo darbą. Dar pastebėtina, kad šios gimnazijos buv. mokytojai ir auklėtiniai 1963 m. Chicagoje, iškilmingai minėjo 100 metų sukaktį ir pasižadėjo išleisti monografiją, kurioje būtų plačiau aptarta jos vaidmuo.

A. V.-ys.

VASARIO 16-ji ROCHESTERY

ALT Rochesterio skyriaus valdyba su ryžtingu pirmininku Juozu Jurkum darė daug pastangų ir rūpesčio, kad Lietuvos įkūrimo 721 m. ir atkūrimo 54 metų minėjimas būtų iškilmingai ir turiningai atšventas. Išvakarėje lietuvių delegacija apsilankė pas miestovėnų Stephen May, kuris pasirašė deklaraciją skelbdamas Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės dieną Rochesterioje, ir prie rotušės iškėlė Lietuvos vėliavą.

Minėjimas turėjo įvykti vasario 20 d., bet kadangi Rochesterio ir visos apylinkės siautė didelė sniego pūga, reikėjo atidėti. Minėjimas įvyko vasario 27 d. šventė pradėta pamaldomis šv. Jurgio bažnyčioje už kenčiančią Lietuvą. Ramovėnai, skautai, ateitininkai ir kitų organizacijų atstovai pamaldose dalyvavo organizuoti su savo vėliavomis. Šv. Mišias atnašavo kun. Šakalys, pasakęs tai dienai pritaikinta turiningą pamokslą.

Pamaldų metu gražiai giedojo LB skyriaus choras, vadovaujant Jonui Adomaičiui.

Trečią valandą iškilmingas minėjimas įvyko lietuvių bažnyčios parapijos sa-

lėje. Minėjimą atidarė ir gan gyvai vedė prof. dr. A. Klimas. Minėjimas pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais. Kun. Šakalys sukalbėjo maldą ir po to pagerbti savanoriai kūrėjai: pulkininkas R. Liormanas, Z. Arlauskas, P. Druseikis, E. Petkevičius, Skrusdys ir Rickevičius. Jiems iškilmingai buvo prisegtos vėliavėlės. Savanoris Skrusdys negalėdamas atvykti, prisijungė 25 dol. Lietuvos vadavimo reikalams.

Miesto meras St. May ir kongresmanas Frank Horton sveikindami gana šiltai atsiliepė apie Lietuvą. Jie du yra geri lietuviams bičiuliai, visada atvyksta į

lietuviškus parengimus ir jais žavisi. Todėl jiems buvo padaryta staigmena -- abiem įteikti buvusių Lietuvos prezidentų medaliai, kurie jiems padarė didelio įspūdžio. Pasisakė, kad medalius laikys didžioje pagarbėje. Publika šiltai juos palydėjo plojimu.

Toliau sveikino latvių atstovas, o kiti -- raštu ir telegramomis. Vienbalsiai priimta rezoliucija, kuri persiūsta JAV vyriausybei.

Prof. Sabalienė perskaitė komisijos nutarimą, kad už visuomeninę veiklą medaliais pagerbiama prof. dr. A. Klimas ir tautinių šokių vadovė Jadvyga Reginienė. Jiems medaliai taip pat iškilmingai buvo įteikti.

Po visų tų oficialių apeigų scenoje pasirodė pagrindinis kalbėtojas dr. Razma, kurį visi dalyviai labai šiltai sutiko.

Kalbėtojas pažvelgė į Vasario šešioliktosios reikšmę ir plačiau ryškino jaunimo organizavimo reikšmę organizacijų būty, ypač politinių. Vlikas, Altas ir lietuvių Bendruomenė turėtų sutilpti po vienu stogu ir rasti bendrą vieningą kelią į Lietuvos laisvinimą.

Aplamai, dr. Razmos kalba buvo turininga, kurioje jis iškėlė daug vaizdžių, įdomių, naujų minčių ir patiekė nemažai faktų. Jo kalba klausytojams padarė gilaus įspūdžio.

Pertraukos metu per 15 minučių dalyviai suaukojo Lietuvos laisvinimo reikalams 1200 dolerių.

Choras scenoje pasirodė su patriotinių dainų pyne, kurios gan gražiai skambėjo ir žavinčiai nuteikė klausytojus. Choro pranešėja Iz. Žmuidzinienė, lietuviško žodžio reiškęja, kiekvieną dainą lyg apipynė ir palydėjo puikiu deklamavimu. Chorui dirigavo Jonas Adomaitis, akompanavo K. Saladžius.

Choristams už tokį gražų pasirodymą publika nepašykstėjo katūčių.

Visi skirstėsi patenkinti su viltimi, kad Lietuva vėl bus laiva ir nepriklausoma.

J. Miškn.

J. GRAUDA

Iš vagių žargonų okup. Lietuvoj

Žargonas yra kurios nors grupės dialektas. Uždaroje tokios grupės aplinkoje nariai, lyg šifruodami sąvokas po sutartiniais žodžiais, susipranta, susikalba ir susitaria. Žargone visad daug perkeltos prasmės žodžių ir naujadarų.

Apybraižininkas Petras Šatkus, savo veikalėlyje "Tomo Girinio vizitinė kortelė" (Švyturys, Nr. 23) atidengia dalelę dabartinių vagių žargonų.

Algio KLISEVIČIAUS piešinys

Saliut -- pasisveikinimas, iš kurio atpažįsta vienas kitą.

Šakės -- peilis, peilio panaudojimas.

Širma -- priedanga, pasislėpimas, gal būt ir alibi.

Tempti laiką -- kalėti.

Ožys -- sumanytas nusikaltimas, numatoma vagystė.

Faraonas -- milicininkas, privačiai apsirengęs seklys.

Kietas draugas -- sąmokslininkas, vagystės dalyvis.

Kentas -- draugas, bičiulis, bendradarbis.

Nusiplauti -- pasislėpti, dingti.

Kieta grupė -- sąmokslininkai.

Belangė -- kalėjimas.

Operacija -- vagystė, nusikaltimas...

Nors užmuškite, negalime mes suprasti, kaip greta prakilnaus sovietinio žmogaus kūrimo, susikūrė sovietinių vagių žargonas? Reikia įtarti kad tai buržuazinių nacionalistų darbelis.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

(8)

Nijolė Jankutė

SAULĖGRAŽŲ TVANAS NOVELĖ

Paulius buvo linksmas ir kalbus.

-- Pakėlė alga! -- aiškino jis, pavaišinęs Mariją ištaiginame restorane ir klodamas porą dolelių arbatpinigių padavėjai. -- O dabar spėk, kur važiuosim?

Bet Mariją jokių būdu neįspėjo, kol Paulius ne sustojo prie meno muziejaus.

-- Čia niekad nebuvau, -- nustebusi galvojo mergaitė, žiūrėdama į marmurinius laiptus ir šidabro pūslais trykštančius fontanus. -- Čia niekada manęs nesuras Bobas! Bet jis -- kalėjime, jis dingo, jis mirė, o aš gyvenu! -- ir Marija pasileido aukštyn marmuriniiais laiptais.

Prie durų atsisukusi, ji mojavė Pauliui. Po jos kojomis miestas murkė lyg katinas. Dangoraižių langai buvo jo blizgančios akys, o gatvių minia -- jo lankstus kūnas.

-- Aš gyvenu! -- kartojo sau Marija.

-- Tu kaip Pelenė! -- kalbėjo ją prisivijęs

Paulius.

-- Žinau, -- šypsojosi Marija, -- aš Pelenė, o tu mano princas!

Muziejuje Marijai patiko. Paveikslais ir skulptūromis ji nesidomėjo, bet aukštos, šviesios salės su raudonu pliušu aptrauktais minkštasuoliais, su grakščiomis kolonomis ir su uniformuotais sargais, o kaip buvo jos Marijai gražios! Įsikubusi Pauliaus rankos, ji skubėjo pirmyn, kur už kiekvieno posūkio, už nišos, už angos atsivėrė vis naujas, šviesų nužertas rūmas, sklindinas spalvų ir nematytų formų.

Paulius vartė storą katalogą, skaitydamas jai paveikslų ir jų autorių vardus, aiškindamas kas ir kaip ten buvo nutapyta, bet Marija girdėjo tik jo balsą. Didžiulis muziejus jai pavirto į pilį. Paulius buvo tos pilies karalaitis, o ji -- Pelenė. Čia degė visos šviesos ir visos spalvos, čia skambėjo tik karalaitės balsas, o laikrodžiai buvo sustoję...

-- Matai? Šitas paveikslas nutapytas iš mažyčių taškiukų. Toks prancūzų dailininkas sugalvojo tą būdą. Žiūrėk, medžiai, upė, žmonės ir šuniukas -- viskas -- taškeliai.

-- Taškeliai... -- kartojo Marija, žiūrėdama į Paulių, -- tavo akyse yra taškeliai... Man rodos, kad mano batukai stikliniai. Čia tiek vietos -- ar nepuiku būtų šokti?

-- Kažin, kokią muziką mums darytų tas su-

siraukęs ponas? -- mostelėjo Paulius į rūščiai židrintį salės sargą.

-- Tai eime kitur. Žiūrėk, ten kita salė! -- tempė Marija Paulių.

O kitoje salėje viskas buvo geltona. Paveikluose bangavo geltoni kviečiai, vingiavo šiltos auksinės mažų miestukų gatvės ir žydėjo saulėgrąžos! Čia Marija sustojo. Be adatos dūrio iš auksinių rėmų į ją veržėsi svaigus saulėgrąžų tvanas.

-- Kas piešė tuos paveikslus? -- šnibždėjo mergaitė, o akyse jai sproginėjo žėrinčios saulės ir svaigo galva.

-- Toks Vincent van Gogh. Jis -- didelis menininkas. Matai, čia iš kitų kraštų atvežti jo paveikslai parodai.

-- Didelis? O Pauliau, jis turi būt pats didžiausias! Žiūrėk į tas saulėgrąžas -- jauti, kaip jos šiltos nuo tiek saulės?

Toje salėje Marija užsibuvo ilgiausiai. Išėjusi iš muziejaus, suvenyrų kioske Paulius jai nupirko van Gogh "Saulėgrąžų" atviruką.

Raudonais saulėlydžio gaisrais uždeginta numirė diena. Kartu su ja dingo pilis, užgėso salų šviesos ir spalvos. Pelenė turėjo grįžti. Jos pasitikti vėl atėjo siaubas, tampdamas nervus lyg trūkinėjantį siūlą.

(Bus daugiau)

JURGIO GLIAUDOS "LIEPSNOS IR APMAUDO AŠUOČIAI"

Rimas Černius

Jurgis Gliuda pasižymi savo romanų aktualumu. Mums, išeivijos lietuviams, tur būt, viena iš aktualiausių temų yra dabartinis gyvenimas okupuotoj Lietuvoj: ekonominė žmonių būklė, religijos išsilaikymo klausimas ir literatūrinis gyvenimas. Šitos temos ir svarstomos Jurgio Gliaudos romane Liepsnos ir apmaudo ašuočiai; tai romanas, kuris laimėjo 1968 metų "Draugo" premiją. Tad galvoju, kad yra pravartu šį romaną panagrinėti.

II. ROMANO TURINYS

Liepsnos ir apmaudo ašuočių veiksmas vyksta kolkije, okupuotoj Lietuvoj. To kolkio pirmininkas -- Raikūnas, kolkio brigadininkas -- Dareika, kolkio knyginkas ir pagrindinis romano veikėjas -- Survilas. Kiti kolkiečiai: žydas Šapira, aršus komunistas Baikauskas, pamaldi Dareikienė ir tušti kolkiečiai Raikūnienė.

Knyginkas Survilas slapiai priklauso literatūrai, kuris vadinasi Giordano Bruno būrelis. Tame ratelyje yra svarstoma ir propaguojama naujoji lietuvių literatūra, kuri dėl komunistinės ideologijos stokos nepatenka į viešą spaudą. Šitam rateliui priklauso ir Survilos simpatija Mūza, kuri romano pradžioje Survilai praneša, kad sutartas susirinkimas atidėtas, nes paskaitininkas neatvyko.

Į kolkį atkeliauja mechanikas, pavarde Jatulis, išskodamas darbo. Jatulis prisipažįsta, kad jis yra ne tik mechanikas, bet ir kunigas. Tačiau pirmininkas Raikūnas jį priima, nes kolkui labai reikalingas mechanikas. Jatulio darbingumas nepaprastas: kolkio mechaninės problemos tuoj pradedamos nykti.

Netrukus įvyksta kolkio smarkiausio komunisto, ateisto ir šviesios ateities pranašo Baikausko stūnas išleistuvės ir raudonąją armiją. Išleistuvės suruoštos skaityklos patalpose, nes kolkui trūksta atskiros klubo tokiems reikalams. Pirmininkas Raikūnas kasmet stengiasi išgauti reikalingų medžiagų iš rajono pirmininko, bet jam vis nepavyksta. Tačiau Raikūnui jau yra žinoma, kad kolkis ilgai nebeišlaikys: jis bus perleistas Sovliesai, kuris steigs jame pušyną.

Po metų įvyksta sklypų padalijimas, per kurį daugiausia dirbė kolkiečiai būna atlyginami didesniais žemės sklypais. Jatulis gyvena pas Dareiką, todėl kiti kolkiečiai bijo, kad Dareikoms netektų didžiausią dalis žemės. Tačiau Dareikos gauna sklypą kemsyne.

Netrukus kolkis gauna pagyrimą už gražiai pravestą sėją ir už "bepriekiaštinį mechaninio inventoriaus stovį". (p. 176). Raikūnas dėl šito pagyrimo labai didžiuliojasi.

Survilas, gavęs knygą iš vieno Giordano Bruno ratelio bendradarbio, randa jo įklijuotą novelę, vardu "Sakmė apie tris". Perskaitęs ją, jis susipažįsta su naujomis pažitromis apie literatūros padėtį okupuotoj Lietuvoj ir apie "stalininkų" literatūrinis tikslus.

Survila išvyksta Kauną į susirinkimą, kuriame jis sutinka "Sakmės..." autorių Radžviliuką. Radžviliukas jam praneša, kad Mūza neatvyko į susirinkimą, nes ji Vilniuje iškėlė už sportininko. Po kiek laiko Mūza aplanko Radžviliuką ir Survilą ir prisipažįsta, kad ji apsiriko manydama, jog sportininkų žmonoms leidžiama kartu su jais keliauti į Vakarų. Tuo ji norėjo praturtinti Giordano Bruno ratelio literatūros šaltinius ir idėjas.

Survila, praradęs savo meilę, grįžta į kolkį, norėdamas atvira pasikalbėti su Jatuliu. Grįžęs jis pamato, kad Dareikų sklype yra pastatyta bažnyčia. Šis įvykis labai kenkia Raikūnui, kuris nori, kad jo kolkis gautų pagyrimą. Jis mato, kad jam bus prikišama antireliginės veiklos stoka. Tad jis ir Baikauskas suvaidina vieno

valdžios asmens nušovimą ir apkaltina Jatulį. Jatulis areštuojamas, o Dareikos iškeliami iš kolkio.

Survilai pasiūlo knyginko vieta Uralo apylinkė, nes kolkis pereina į Sovlieso rankas. Survila, veikiamas savo literatūrinio ratelio idėjų, atsisako vykti į Uralą ir pasirenka prastesnę tarnybą pačioj Lietuvoj.

III. ROMANO VEIKEJAI

Kolkio pirmininkas Raikūnas nėra žvėriškai rūstus viršininkas, bet jis tiki komunistinės santvarkos gerove, nors ir dažnai jam tenka susidurti su tos sistemos trūkumais. Knyginkas Survilas pripažįsta, jog literatūros instituto viršininkas sėdėtų Raikūnas, o ne griežtas partijos garbintojas Tvarkovas. Survilai gal geriau būtų išėję ir su rašiniu "Caras Žirnius".

Tačiau Raikūnas vistiek yra įsitikinęs komunistinės sistemos pergale ir mato atskirų asmenų darbingumą tos sistemos laimėjimą. Šitaip jis žiūri ir į kunigo Jatulio darbštumą:

Mūsų pilietis kunigas, kaip praregėdamas, atranda savo vietą kolkio visuomenėje. Ne Dievyje, o darbo liaudyje, socialistiniame darbe jo vieta, jo laimė (p. 170).

Kolkio priėmimą į kandidatus dėl raudonosios vėliavos Raikūnas sutinka su dideliu pasididžiavimu, matydamas tame priėmime ne Jatulio, bet savo nuopelnus.

Tačiau ir Raikūnui tenka susipiauti su rajono didžiūnais kolkio klubo stovybos reikalu. Raikūnas čia pripažįsta, kad jo jaiškai beviltiškai siunčiami, kad rajonas amžinai atidės tą darbą ir vis ras priežasčių pasiteisinti. Šitie partijos biurokratijos trūkumai dar labiau išskyla, kai Dareikų žemėje pastatoma bažnyčia. Tada Raikūnas Survilai taria: "Mes klįjuojame klubą trejus metus ir vis tik ant popieriaus. Šie, gyvare, varlynėse bažnyčią per savaitę pastatė". (p. 285-286).

Bet bažnyčios pastatymas Raikūnui yra blogas reikalas, juo labiau, kad rajono humoro laikraštis jį dėl tos bažnyčios išjuokė. Raikūno "liberalizmas", priėmus kunigą į "socialistiną darbą" subyra, ir jis ieško priemonių Jatulio atskratyti ir atstatyti savo ir savo kolkio garbę. Jo apgaulė pavyksta, ir Jatulis areštuojamas, apkaltinamas rajono valdžios atstovo sušaudymu. Survilos spėjiojimus apie tikrus tos nakties įvykius patvirtina Baikauskas.

Tenka paminėti ir Raikūnienę. Ši moteris, pasijutusi garbingo padėty, valdžiuoja svarbų asmenį ir patrauklią moterį. Ji kvepinasi "Pikų Dama" ir įsivaizduoja herojės rolėje viename "socialistinio utilitarizmo" vaidinime. Ji mėgsta Jatulį ir parodo savo žioplumą, teigdama, kad Jatulio veidas jai atrodo revoliucinis, raudonarmietiškas. Komunistinėje santvarkoje ji pakilo į pirmininko žmonos prezidiumą ir todėl linksmai ir neapgalvotai priima ir tos santvarkos ideologiją.

Truputį humoro romanui suteikia stipriausias kolkio komunistas Baikauskas. Jis yra persiėmęs komunistine ideologija iki kraštutinumo ir dėl to dažnai yra kitų kolkiečių pajuokiamas. Raudonumas persunkia visą jo būitį. Jis Survilos vadinamas "tikru skaityklos piliečiu". Skaitykloje, žinoma, pilna komunistinės propagandos. Tačiau Baikauskas yra ir tinginys. Survila jį vadina "zakurkų entuziastu". Pagal Survilos aiškinimą: "Zakurkos" -- tai užsirikumas su prisidėmu ta proga bent penketai minučių". (p. 31).

Baikauskas pasižymi savo tikėjimu šviesia ateitimi po komunizmo skrandu, savo svajojimu apie kolkio įsteigimą Marše. Tačiau jis nemato dabartinio gyvenimo, jam tai tik nesvarbus nemalonus kelyje į šviesią komunistinę ateitį. Kiti

kolkiečiai į tą reikalą žiūri kitaip:

Kada kas bus, -- mėlynieji miestai ar žydrieji ežerai -- mums nerūpi. Kas dabar yra -- tai gyvenimas. (p. 20).

Baikauskas taip pat yra kolkio vyraujantis ateistas, nes tai irgi reikalauja partijos dogma. Kai keli kolkiečiai pastato Dareikų žemėje bažnyčią, jis šaukia:

Šalin tas bokštas su kryžiumi! Ten vieta raudonajai žvaigždei! (p. 296).

Jis pats energingai prisideda prie tos bažnyčios pavertimo raudonuoju kampeliu. Jo šlykštus charakteris galutinai paaiškėja, kai jis prisideda prie Jatulio apkaltinimo ir areštavimo.

Artimi Jatuliui ir jo galvojamui yra brigadininkas Dareika ir jo žmona. Senas brigadininkas Dareika, galima sakyti, yra priešinys Baikauskui. Dareika nėra "skaityklos pilietis"; iš tikrųjų "yra skundų, kad brigadininkas niekada nesilanko raudonajame kampelyje" (p. 28). Dareikos, gyvendami komunistinėje santvarkoje, komunistinės ideologijos nepriima, bet laikosi savo idėjų. Survilai po kiek laiko paaiškėjo, kad Dareikos su Jatuliu susidraugavo ir į jiedą žina aplanko Jatulio kambaryje įrengtą koplyčią. Dareikienės religingumas aiškėja iš jos žodžių:

-- Jatulis ne vienas trūkstas... jam Dievas padeda (p. 167).

Dareikų religingumas išskyla, kai jie pritaria bažnyčios statymui į sklypelyje. Dėl šitokio prasižengimo jiems, žinoma, tenka nukentėti.

Labai įdomus veikėjas yra žydas Šapira. Survila jį apibūdina šitaip:

Šapira buvo tos senos rūšies inteligentas, kokių dabar reta (p. 69).

Jis yra daug kentėjęs, daug savo brolių kenčiančių matęs, bet jis teigia, kad jo likimas yra dar baisesnis: "Dabar -- lėta žūtis vienšūnė" (p. 49). Šapira -- filosofas; supranta savo aplinką, supranta tą politinę sistemą, kurioje jis gyvena:

Visa nelaimė mumyse kyla iš to, kad mes nepasitikime. Mes nepasitikime niekuo (p. 180).

Šapira yra tikintis. Jis, kaip Jatulis tvirtina, jaučia Dievo buvimą savo viduje. Nors Šapira laiko nitroglicerino tabletes, kurias paėmęs jis galėtų nusižudyti, jis savo mirties vandoje neatsisako skausmo ir atmeta tas tabletes, mirdamas natūraliai. Gliuda labai stipriai duria į komunistinę santvarką, savo romane parodydamas, kaip toje santvarkoje niekšai, kaip Baikauskas, išskyla į viršų, o šaukntis žmonės, kaip Šapira, nyksta ir miršta.

Šapiros truputį melancholišką, tragišką požiūrį į gyvenimą atsveria jauno kunigo Jatulio optimizmas. Be baimės jis prisistato Raikūnui kaip mechanikas ir kunigas. Po priėmimo jis tuoj imasi darbo ir tuoj parodo savo darbštumą ir talentą. Jo darbas yra toks geras, kad jis kviečiamas į kitus kolkus padėti mechanizacijos problemoms spręsti. Dėl jo darbštumo buvo net baimių, kad jam teks ypatingai didelis žemės plotas, kai ateis laikas sklypų padalijimui. Nors jis beveik visą laiką praleidžia savo darbo sandėlyje, tačiau neatsiskiria nuo žmonių ir tarnauja jų dvasiniams reikalams. Kitą raginamas net apsilanko kolkio balluje, kur nešoka, negeria, nerūkio, bet linksmai laikosi, dainuoja. Nors Raikūnui atrodė, kad Jatulis pereina į kolkinę ideologiją, bet Jatuliui pirmiausia rūpėjo dvasios reikalai. Tam tikslui jam pavyko ir pastatyti Dareikų sklype bažnyčią, kurios pastatymas, žinoma, buvo nepriimtinas Raikūnui ir rajono valdininkams.

Jatulis romano gale areštuojamas, bet skaitytojas vistiek jaučia išdidumą, žvelgdamas į Jatulio charakterį, į jo drąsumą ir pasižventimą.

(Nukelta į 6 psl.)

East Chicagos grupė lietuvių š.m. vasario 16 d. buvo nuvykę į Indianapolisą iškelti tautinę vėliavą prie gubernatūros rūmų. Nuotraukoje dalis dalyvių prie vėliavos pakėlimo. Dešinėje stovi delegacijos vadovas P. Indreika ir svečias iš Chicagos J. Jasaitis.

V. Noreikos nuotrauka

VASARIO 16-toji EAST CHICAGOJE

Minėjamą galima suskirstyti į tris pagrindines dalis:

1. vasario 16 d. vėliavų iškėlimas East Chicagoje prie miesto rotušės ir Indianapolisoje prie gubernatūros rūmų,

2. vasario 20 d. pamaldos už žuvusius karius ir partizanų ir

3. pagrindinė minėjimo dalis lietuvių parapijos salėje East Chicagoje.

Tautinės vėliavos iškėlimas

Vasario 16 d., 9 val. ryto tautinė vėliava buvo iškelta prie miesto rotušės East Chicagoje, dalyvaujant legionierių garbės sargybai, miesto burmistrai Robert Robert Pastrickui ir kitiems miesto pareigūnams bei gerai kapai lietuvių. Vėliavą pakeliant trumpą žodį tarė ALTos skyr. pirm. Albertas Vinickas ir burmistras R. Pastrick. Po vėliavos pakėlimo didesnįjį dalyvių dalis su svečiais susirinko į restoraną pusryčių, kurių metu taip pat buvo pasakyta kalbų, linkinčių Lietuvai laisvės.

Tą pat dieną 8 val. ryto per Hammondo radiją prekybininkas Irvin Lewin, savo pusvalandžio metu, nemokamai davė pasikalbėjimą apie Lietuvą. Pasikalbėjime dalyvavo Saulutė Girdušaitė, Saulius Valeika ir Gintaras Aukštuolis. Irvin Lewin, kurio tėvai yra kilę iš Lietuvos, yra pats griežtas antikomunistas ir rodo labai daug simpatijų lietuviams, kovoje už savo tėvynės laisvę.

Alekso Degučio rūpesčiu, per respublikonų partiją, buvo gautas sutikimas iškelti lietuvišką trispalvę prie gubernatūros rūmų, Indianapolisoje. Tai pirmas atvejis Indianos istorijoje. Kadangi Indianapolisoje lietuvių beveik nėra, tai kartu su vėliava buvo suorganizuota 21 asmens grupė, va-

dovaujama ALTos vietinio skyriaus sekretoriaus Petro Indreikos. Indianapolisą prisijungė iš Chicagos atvykęs L. B. Vidurio Vakarų apyg. pirm. J. Jasaitis su fotografu V. Noreika.

Čia mūsų atstovams nėjo taip sklandžiai, kaip buvo numatyta. Gubernatorių buvo išvykęs į Detroitą ir nepalikęs įsakymo apie numatytas iškilmes. Reikėjo laiko ir kantrybės, kol buvo susirūšta su gubernatorium ir reikalai patvarkyti reikiama kryptimi. Buvo paskirti gubernatūros du valdininkai, kurie dalyvavo prie vėliavos pakėlimo ir toliau rūpinosi visos delegacijos užėmimu: aprodė gubernatūrą, istorinius paminklus ir kt. Vakare visa delegacija laimingai pasiekė namus. Suprantama, daug naudos gal ir neturime iš tų vėliavų pakėlimo, bet vistiek maloniai pakūtena mūsų jausmus.

ALTos vietinio skyriaus valdyba pastarąsias dvi savaites buvo labai užimta besiruošdama išgauti proklamacijas ir kviesdama aukštuosius svečius į banketą -- akademiją. Valdybos ilgamečio pirm. A. Vinicko rūpesčiu gauta proklamacijos, skelbiančios vasario 16 d. -- LIETUVIŲ DIENA -- iš šių burmistų: East Chicagos -- R. Pastrick, Hammondo -- J. Klen ir Gary -- G. Hatcher (Gary delegacijai vadovavo ilgamečiu vicepirm. A. Nenienė). Indianos gubernatoriaus proklamacija iki šiol negauta, nors mūsų delegacijai sekretorė parodė parašytą ir tik laukiančią gubernatoriaus parašo. (Gal taip ir liko belaukiant parašo, ar paklydo pasiųsta). Praeitais metais tas pats gubernatorius buvo tokią proklamaciją atsiuntęs.

Pamaldos

Pamaldos Lietuvos intencija buvo laikomos net ke-

East Chicagos burmistras Robert Pastrick (sėdi) pasirašo proklamaciją, skelbiančią vasario 16 d. -- Lietuvių Dieną. Nuotraukoje ALT Lake apskr. delegacija, iš kairės stovi: Klebonas kun. Ig. Vichuras, Antanas Juodvalkis, skyr. pirm. Albertas Vinickas ir sekr. Petras Indreika.

V. Noreikos nuotrauka

turiose bažnyčiose: Gary -- šv. Kazimiero ir šv. Andriejaus, East Chicagos -- šv. Pranciškaus ir San Pierre, kur yra lietuvių kunigai.

East Chicagoje lietuviškai šv. Mišias ir patrijotinio turinio pamokslą pasakė kun. Sabaliauskas. Bažnyčioje dalyvavo lietuvių trispalvė, Vytauto posto ir šio krašto vėliavos, asistuojamos legionierių ir tautiniais rūbais pasipuošusių mergaičių. Gražiai giedojo šventei pasiruošęs choras, vadovaujamas muziko A. Giedraičio. Solo giedojo N. Aukštuolienė. Pamaldos baigtos tautos himnu. Tikrai tai buvo neeilinis sekmadienis ir dalyviai skirstėsi pakelta nuotaika.

Akademinė dalis

Šv. Pranciškaus parapijos salėje, 6 val. vak. įvyko pagrindinė minėjimo dalis -- banketas. Į banketą prisirinko pilnutėlė salė žmonių. Įnešamos vėliavos, sugiedami himnai ir pageriami žuvusieji už Lietuvos laisvę. Įvadinį žodį tarė pirm. A. Vinickas ir tolimesnį vadovavimą perdavė kun. dr. Ig. Urbonui.

Iškilioji mūsų solistė Natalija Aukštuolienė, akomponuojant muzikui A. Giedraičiui, nuotaikingai padainavo tris dainas. Invokaciją sukalbėjo kun. Povilas Jakulevičius. Trumpai kalbėjo East Chicagos majoras Robert Pastrick, Hammondo majoras John Klen ir buv. E. Chicagos majoras dr. John Nicosia, kalbą užbaigdamas lietuviškai -- "Lietuva visada bus laisva".

Lietuviškai ilgesnį žodį tarė Jonas Pečkaitis, svečias iš Gary, tremtyje buvęs gimnazijos direktorius. Kun. dr. Urbonas pristatydams kalbėtoją, pasidžiaugė, kad po tiek metų tylos ir nesirodymo, ALTos valdyba atkasė paslėptą talentą -- puikų kalbėtoją. J. Pečkaitis savo kalboje iškėlė Lietuvos praeitį, plačiau stabtelėjo ties dabartimi ir metė žvilgsnį į ateitį. Baigus kalbėti, Garys lit. mokyklos mokinės Rūta Tavaraitė ir Linda Ruzgaitė padeklamavo atitinkantį montažą.

Pirmininkaujantis kun. dr. Urbonas ALTos valdybos vardu įteikė Irvin Lewinui dovaną -- Amerikos Lietuvių Tarybos istoriją, parašytą ilgamečio pirmininko L. Šimučio. Kaip žinoma, Irvin Lewin yra geras lietuvių draugas, kiekviena proga nemokamai leidžia per savo radijo pusvalandį kalbėti Lietuvos laisvinimo klausimais.

Respublikonų partijos atstovas Casimir Oksas perdavė (Nukelta į 6 psl.)

R. Černius...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tur būt, sunkiausia nagrinėti Survilos charakterį, nes dažnai jo lūpmis išeina ne tik Survilos, be ir Gliaudos mintys. Survila yra dar jaunas: jis yra gimęs komunistinėje santvarkoje, joje augęs, nepažinęs nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Tad nenuostabu, kad jis remia kai kuriuos komunistinio principus, pvz., jis įsitikinęs:

Į kiekvieną klausimą atsakys anksčiau ar vėliau mokslas (p. 106).

Tačiau jo priklausymas Gjordano Bruno rateliui jau parodo, kad yra jame truputį komunistinės sistemos skepticizmo. Jis mato, kad gerieji autoriai -- išcenzūruoti, kad autoriai, kurie šaukia Aleliuja partijai! -- iškelti, apdovanoti. Perskaičius "Sakmę apie tris", šis galvojas jame pa-aštrėja, ir jis pareiškia:

Ir man atrodė, kad paskutiniai saitai su aleliujinėmis prielaidomis turi sutrūkti ne tik manyje, bet ir mūsų visoje stačinėje literatūroje (p. 242). Romano gale, šis nusistatymas nevergauti komunistinei sistemai išryškėja ne tik literatūrinio bet ir tautiško požiūriu. Survila atmeta gerą tarnybą Uralo srityje ir pasirenka prastesnę tarnybą Lietuvoje, nes nori būti tarp tautiškos literatūros būrelo narių ir tarp lietuvių.

IV. BUS NAMAS, KAI MŪSŲ NEBUS: GYVENIMAS KOLŪKYJE

Jurgiui Gliadaui, savo romano eigą supynusiam okupuotos Lietuvos kolūkyje, tenka daug prasitarti apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje. Gliada Survilos lūpmis teigia, kad žmonės yra nepatenkinti kolūkio gyvenimu, nors tas kolūkis būtų ir gražiausiai pastatytas:

Kolūkis yra kolūkis, ar jis didelis, ar jis mažas, ar jis klesti greta didžiulių centrų, ar merdi užmestas kemsynuose ar liūnuose (p. 16).

Šukiai, raudonos vėliavos, smarkūs maršai neuždengia darbo sunkumo:

Tegu spauda šaukia apie darbo heroizmą, tegu komjaunimas provokuoja iššūkius darbo pirmūno titului gauti. Kolūkiečiai dejuoja dėl pirštų ir sąnarių gėlos, dėl pertempto ir skubaus darbo (p. 164).

Šukius žmonės greit pamiršta, tik valdžios didžiūnai, kurie "sėja su pieštuku pirštuose, o arija su skriestuvu per braižomąjį popierių" (p. 176) stengiasi tą darbo entuziazmą išlaikyti.

Survila pastebi, jog kai gyvenimas yra toks, tai nenuostabu, kad yra tokių, kurie mėgsta svajoti apie Marsą "zakurkų" metu. Juk tuo būdu galima truputį atitrūkti nuo kolūkinės realybės.

Gliada taip pat primena skaitytojui kelis komunistinės sistemos politinius bruožus:

Teoretikai kolūkiečiai renka pirmininką. Praktiškai atvyksta rajono deputatas ir praveda rinkimus, pavadinęs naujo vadovo vardą (p. 17).

Reikėjo tris išrinkti ir tebuvo trys kandidatai (p. 91).

Po šitokių įrodymų Šapiros klausimas -- "Socializmas ar ne mitas?" (p. 52) -- įgyja naujos prasmės.

Survila rašo: Sutarė paskelbti atsišaukimą, smerkiantį apsilėidimą ir chaltūrą, iškeliant spalvinę entuziazmą, varžymosi poslinkius ir atsakymą, šlovingą ir liepsningą, partijai ir vyriausybei (p. 161).

Tačiau to spalvinio entuziazmo atrodo daugiausia trūksta partijai ir vyriausybei, kurie jau tretiems metams atideda Rūkimo kolūkinio klubo statymą, kurie praleidžia dešimt dienų kolūkio piktožolių problemą svarstant, nors "kasmet po akty, dis-kusijų ir peržiūrų piktožolių dygsta dar tankesnės, dar šaukesnės, dar drąsesnės" (p. 95).

Tad Gliada, pindamas romano intriga, pateikė skaitytojui daug minčių apie gyvenimą komunistinėje santvarkoje, apie jos santvarkos didžiūnus ir apie jos santvarkoje gyvenančių liau dį.

V. MARKSAS MIRE: RELIGIJA OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Mums ne naujiena, kad Sovietų Sąjungoje vedama stipri kovą prieš religiją. Tad mes nesistebime, kai Gliaudos romano partorgas prabyla šiais žodžiais:

Partija reikalauja, kad ateistinis darbas būtų grindžiamas aiškinimo ir įtikinimo principais. Traukite visus be išimties kolūkiečius į aktyvią ateistinę veiklą, į bažnytinių demaskavimą, į leninizmo įsisavinimą (p. 159).

Gliaudos romane pažymėti dievių rateliai, net paminėtas marioniečių teatras, kuris vaidina antireliginius vaidinimus. Bet, kaip "Sakmės..." Gedimnias pastebi, "Juo labiau mes prieš Jį (Dievą) kovojame, juo labiau matome Jo atsparumą" (p. 213).

Kad tikyba dar gyva okupuotoj Lietuvoj, Gliada aiškiai parbrėžia "Viluckaitės išpuoliu" ir savo veikėjų pasikalbėjimuose bei veiksmuose. Pavyzdžiui, Šapira ir Jatulis abu teigia, kad jie junta Dievo buvimą jų viduje. Šapira, kreipdamasis į Survilą, sako:

Tik tas faktas, kad mes tikime viskuo, kas kilmą, yra įrodymas, kad Dievas yra gyvas mūsų (p. 120).

Jatulis ir Survila diskutuoja posakį: Dievas yra miręs. Jatulis priduria, kad "Dievas miršta tik tam, kad vėl prisikeltų" (p. 119), ir baigia šiais žodžiais:

-- Posakis, kad Dievas yra miręs... yra tik tvirtinimas, kad jis yra (p. 120).

Romano gale yra Radžviliuko pasisakymas apie Marksą ir jo sudievinimą Sovietų Sąjungoje. Radžviliukas teigia jog tas, kuris neigia Dievą, save apšaukia dievu, nustatydamas savo įsakymus, savo moralę. Taip atsitiko su Marksu -- marksizmas tapo dievu. Tačiau Radžviliukas teigia, jog šitas marksizmo dievinimas baigiasi:

Tada, ar Marksas yra miręs? Tas mūsų komjaunuoliškas nuobodulys liestį jo dogmas rodo, kad jis mirė mūsų dvasioje. Poieškiai atlydžio literatūroje ir kova dėl rašytojo išlaisvinimo rodo, kad dogmos mirė, kad jų įstatymdavys mirė, kad Marksas mirė (p. 268).

Sintezę padaro irgi Radžviliukas:

Dievo mirties pilni Vakarai. Rytuose tai bus atliepis Markso mirtis (p. 273).

Religijos tvirtumą parodo pagliau Jatulio bažnyčia, pastatyta kelių kolūkiečių pagalba Dareikų sklype. Nors ji nėra toleruojama ir vėliau paverčiama raudonuoju kampeliu, jos dvasia gyva ir tikinčiuose romano veikėjuose, ir nepasidavusių lietuvių širdyse.

VI. DOKTRINOS KOLOSO ŠEŠELYJE: LITERATŪRA OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Autorius Gliada labai aiškiai atskleidžia literatūros problemą komunistinėje santvarkoje. Toje santvarkoje literatūra turi tarnauti politikai, turi atskleisti partijos nustatytą "realybę". Survila apibūdina tą aleliujinę literatūrą šitaip:

Aleliuja partijos neklaidingumo dogmai, žmogeliai gali klysti, partorgai gali klysti, bet ne partija, de dogma (p. 10).

Šita aleliujinė literatūra turi veikti skaitytoją taip, kad jis pasijustų patenkintas politine santvarka, kad jis galvotų komunistinėmis pažidromis. Pagal Tvar kovo teigimą: "... rašytojas yra sielų inžinierius" (p. 35).

Šis maišymas politikos ir literatūros reiškiasi dažnai: partija nustato pagrindinius reikalavimus Maksimo Gorkio literatūros institutui, literatūros žurnalams ir t.t. Gliada prieš visa tai protestuoja vieno veikėjo žodžiais:

Pagarba plunksnai ir kūriniui, ne partibilietui (p. 260).

Nuo šito tarnavimo politikai bando truputį atitrūkti poezija, ką Survila ir Gliada vadina socialistiniu romantizmu. Bet jie pripažįsta, kad ir tame žanre dažnai tenka tarnauti partijai:

Tačiau socialistinis romantizmas, kaip ir socialistinis realizmas, yra tik du vaikučiai to pat tėvelio -- socialistinio utilitarizmo literatūroje (p. 149).

Bet yra tokių rašytojų, kurie nesutinka savo rašiniais garbinėti partiją ar tarnauti politiniams

tiksams. Jie rašo kūrinius ir juos slepia stačiuose arba slaptai dalijasi tarpusavyje. "Tai novelė, kurios nerasi Pergalėje, ir eilėraštis, kurio nebus Švyturys" (p. 71). Savo kūriniuose šitie stačėnininkai išdrįsta kritikuoti komunistinės santvarkos neigiamybę, drįsta atskleisti realybę, ne tokią, kokią mato partijos akys, bet tokią, kokią mato jų akys. Survila priklausomai tokiam stačėnininkų būreliui. Tai Gjordano Bruno ratelis, kurio filosofija -- "iš socialistinio realizmo į bulgakovinį realizmą" (p. 33), tai yra į realizmą, kuris nebijo pasakyti teisybę, nors ji būtų ir nepalanki komunistinei sistemai.

Survila visas šitas minis išreiškia viename susirinkime Kaune:

Visa tai mes regime nūdienėje mūsų raštyje. Visi spausdinamieji tampa registrais: intymumo, buitės, aleliujinės kritikos nuostai. Jie visi žino, kur glūdi komplimentas mūsų buičiai, ir vis nenuaučia, kad literatūros gyvybė atremta apmaudu (p. 247).

Tie stačėnininkai, kurie savo raštus slepia nuo viešumos, nes juose atsispindi apmaudas komunistinei santvarkai, prieštaravimas tos santvarkos neteisybėms, prilygsta seniesiems esėjams, kurie savo raštus paslėpė aščiuiose ir kurių raštai po dviejų tūkstančių metų virto liepsna, matoma visame pasaulyje. Savo romano pavadinime (Liepsnos ir apmaudo aščiui) Jurgis Gliada lyg ir išreiškia viltį, kad stačėnininkų raštai, apipilti apmaudu ir paslėpti moderniuose aščiuiose, vieną dieną virstų liepsna, kurią stebėtų visas pasaulis. Radžviliuko žodžiais tariant:

Savo raštuose skausmą užfiksuosime -- lietuvių literatūra išgelbėsime, iškelsime, paversime ją vertą pasaulio meilės. (p. 269).

VII ROMANO ĮVERTINIMAS

Šis Gliaudos romanas, man atrodo, yra nepaprastas. Abejoju, ar yra kitas romanas, išeivijoje išleistas, kuris nagrinėtų kolchozo gyvenimą dabartinėje Lietuvoje. Tad, paėmus tokią nepaprastą temą, nenuostabu, kad autorius yra sulaukęs ir kritikų. Vieni sako, kaip jis gali rašyti apie kolchozą, jame negyvenęs. Ar gali būti pateisinami tokie romano epizodai, kaip Jatulio, to kunigo -- mechaniko, atvykimas į kolchozą, ar kolchozo bažnyčios pastatymas?

Tačiau, priekaištaujant užmirštama autoriaus tikslas ir jo kūrybinės teisės. Jeigu Gliada būtų rašęs istorinę kolchozo apžvalgą ar žurnalistinį reportażą apie kolchozą, tai iš tikrųjų galima būtų priekaištauti, kad jo aprašomi įvykiai neįvyko. Gliada tačiau yra parašęs romaną, o ne žurnalistinį reportażą. Jeigu iš tikrųjų Lietuvoje nėra tokio kunigo, kuris dirbtų kolchoze mechaniko darbą, jeigu Lietuvoje nėra buvęs tokio kolchozo, kuriame buvo pastatyta bažnyčia, tai visai nemažina romano meninės vertės. Šitokiam romane yra svarbu, kad fonas būtų autentiškas, bet reikalauja, kad įvykiai būtų autentiški, yra jau kūrybinių teisių paneigimas. O romano fonas yra gan autentiškas; autorius, be abejo, praleido daug naktų, besudijodamas dabartinio Lietuvos gyvenimo fonines ypatybes. (Jo minimi volga, Lazdynai, Elektrėnai, tur būt, ne kiekvienam išeivijos lietuviui dar yra žinomi).

Išeivijos lituvius sleigia daug problemų, kurios gali nuvesti į pesimizmą. Tur būt, svarbiausias rūpestis yra lietuviybės išlaikymas jaunųjų kartoj. Tačiau dažnai išeivijos lietuviams tenka pagyvoti ir apie tą jaunimą, kuris yra išaugęs komunistinėje santvarkoje Lietuvoje. Ne vienas, tur būt, yra apėmusi baimė, kad Lietuvos jaunimas gali pasiduoti komunistams. Gliada ir šią problemą iškelia savo romane.

Čia būtų lengviausia pasifeistųti pamokslavimą apie komunistinio blogybės. Bet Gliada to nedaro. Jis čia pastato jaunimą atstovą pagrindiniu veikėju. Pagrindinis veikėjas galėjo būti Jatulis, o antagonistas -- raštus kolchozo pirmininkas. Bet tokia angelo ir velnio kova būtų neįdomi ir nebdinga. Gliada aiškiai vengia stereotipinių

Gubernatorius T. Meskill su šeima šv. Trejybės bažnyčioje Vasario 16-tos iškilmingose Mišiose.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI HARTFORDE

Lietuvos Nepriklausomybės 54-ji sukaktis Hartforde buvo paminėta vasario 13. Kelias dienas prieš tai, vasario 8-tą, LB Hartfordo apylinkės atstovų mėsototušėje priėmė meras George Athanson ir iškėlė proklamaciją, pareikšdamas, kad kaip kas metai, vasario 16-ta paskelbta Lietuvos Nepriklausomybės diena Hartforde, ir Lietuvos trispalvė buvo iškelta prie rotušės.

Nors vasario 13 oras ir buvo lietingas, tačiau iškilmingose mišiose, šv. Trejybės bažnyčioje dalyvavo Connecticut valstijos gubernatorius Thomas Meskill su šeima. Dalyvavo ir geras būrys mūsų skautų, ramovėnų ir Sabonio posto atstovų su vėliavomis. Susirinkusieji turėjo progą išgirsti puikiai paruoštą "Aido" chorą, kuriam vadovauja muz. Jurgis Petkaitis. Pritaikytus pamokslus pasakė kun. Bitinas ir šv. Trejybės klebonas, kun. Juozas Matutis. Mišioms užsibaigus, didesnė dalis dalyvavusiųjų rinkosi žemutinėje bažnyčios salėje pasivaishinti Kavos Klubo paruošta kavute. Trečią valandą po pietų Lietuvių Piliečių Klube susirinko virš poros šimtų žmonių. Matėsi ir geras būrys mokyklinio amžiaus jaunimo, kas itin džiugino rengėjus. Minėjimui vadavo LB Hartfordo apylinkės pirmininkas Stepas Zabulis, o pranešinėjo moksleivė Liucija Zda-

veikėjų, kas, mano nuomone, jam labai gerai pasisekė.

Tai, supratus autoriaus kūrybinį planą, dėl romano įvykių autentiškumo nėra reikalo priekaištauti. Nereikia, pavyzdžiui, sielotis dėl bažnyčios pastatymo kolchoze. Gal iš tikrųjų tai neįvyko ir neįvyks. Bet meninėje tikrovėje tas bažnyčios pastatymas yra pateisinamas: juk Jatulis yra kunigas; religingų žmonių kolchoze yra; Jatulis Dareikų kambaryje įrengia altorių; sklypai dalijami ir t.t. Tad meninės tikrovės požiūriu nenuostabu, kad Dareikų sklype atsirado bažnyčia. Bet bažnyčios pastatymas ir jos nugriovimas nėra svarbiausias veikalo įvykis. Bažnyčios uždarymas yra tik paskutinis aktyvus Survilos nusistatymui lietuviškumą išlaikyti savyje. Romanas baigiasi ne tragišku bažnyčios uždarymu, bet džiugiu Survilos nusistatymu pasilikti Lietuvoje prie savo tautiečių. Tuo įvykiu Gliada ir motyvuoja pagrindinę romano idėją, lygtardamas: Lietuviškumas Lietuvoj neišnyks nors komunistas be paliovos ten kišamas.

Romano stilius nėra lengvas. Jis nepasijūti nei saldžiais žodžiais, nei gražiais gamtos vaizdais. Bet iš kitų romanų jis išsiskiria savo problemų svarbumu bei naujumu.

nytė, gražiai pasipuošusi tautiniu kostiumu.

Programa buvo bandoma neužtešti, todėl nebuvo jokios pertraukos tarp atskirų programų punktų. Po vėliavų įne-

gresu prelegentas savo kalboje koncentravosi jaunimu ir jo galimu įnašu į lietuvišką bendruomenę, ypač savo specialybių plotmėse. Buvo tikrai džiugu matyti, kad jaunimas aktyviai figūravo šiame minėjime.

Meras G. Athanson ir jį aplankiusieji iš kairės: H. Dapkus, K. Raškevičienė, dr. A. Stankaitis, D. Grajauskienė.

šimo, invokacijos ir himnų sugiedojimo, buvo pagerbti pirmieji Lietuvos savanoriai: Jurgis Dragunevičius, A. Ramanauskas, M. Palubinskas ir P. Špakauskas. Toliau sklandžiai sekė deklaracijos skaitymas, sveikinimai, svečių ir atstovų pristatymas. "Aidas" vėl visus žavėjo savo dainomis.

Pagrindinę kalbą saktyti buvo pakviestas jau nesnės kartos atstovas Eligijus Sužiedėlis iš Brockton, Mass. Ryšium su Jaunimo Kon-

Hartfordo lituanistinės mokyklos mokiniai Vida Zdanytė ir Rimantas Pilvelis puikiai atliko eilėraščių deklamaciją. Muz. J. Beinoriaus, New Britaino šv. Andriejaus parapijos chorvedžio vadovaujamas jaunimo orkestras ir choras visus nustebino savo kruopščiu pasiruošimu ir entuziazmu.

Užbaigiant minėjimą buvo priimta rezoliucija, perskaityta E. Žilūrio, ir raginanti grąžinti laisvę pavergtom tautom. (dlg)

E. CHICAGO

(Atkelta iš 5 psl.)

davė sveikinimus lietuviškai ir angliškai. Kalbą baigė sušukdamas "Tegyvuoja laisva Lietuva!"

Įtarpoje Gary lituanistinės mokyklos mokiniai pašoko tris tautinius šokus. Šokių grupei vadovauja energinga mokytoja K. Pečkaitienė. Jai įteikta gėlių puokštė. Akordeonu pritarė Ed. Ruzgas.

Kalbų ciklą užbaigė atstovas Ray Madden. Jis visada suranda laiko ir beveik kiekvienais metais atsilanko į mūsų ruošiamus minėjimus, pasakodamas pagyrindinę kalbą angliškai.

Pabaigoje P. Aukšelis pasiūlė rezoliuciją, kurią perskaitė pirm. A. Vinikas, o susirinkusieji gausiu rankų plojimu pritarė. Rezoliucija pasiūsta prezidentui R. Nixonui, sekretoriui W. Rogers, abiem Indianos senatoriams ir kongreso nariams. Atstovas R. Madden, paėmė vieną egzempliorių ir pažadėjo perskaityti kongrese ir įtraukti į kongresinius užrašus. (Rezoliucija su gražiu įvadu paskelbta 1972 m. vasario 22 d. "Congr. record" E 1438).

Laisvinimo reikalams surinkta apie 700 dol.

Minėjimas buvo gerai organizuotas ir praveistas.

šiais metais dalyvavo daug aukštųjų vietos administracijos pareigūnų ir vadovų. Atstovo Ray Madden ir burmistų dalyvavimas, minėjimui pridavė išskirtiną reikšmę ir sudarė progą atžymėti vietiniuose laikraščiuose: Calumet News, East Chicago Globe, Times ir kt.

Šventės ruošai daug laiko ir energijos pašventė pirm. A. Vinikas ir sekr. P. Indreika. (aj)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
or
1ST CLASS SKILLED
LEADER
For
AUTOMATIC SCREW MACHINE
Setup operator on B & S.
Nights 10 hours shift.
Fringes and profit sharing.
ZENITH AUTOMATIC SCREW
PRODUCTS
313-775-6260 (15-21)

WEYERHAEUSER CO.
MIDDLEBURY, IND.
POSITIONS OPEN
OFFSET PRESSMEN
2 and 6 color. 76" Harris and
Miehle presses.
Experienced Glue
Machine Operator
Applicants must have
CARD BOARD EXPERIENCE.
A steady work & fringe benefits.
Apply call or write to Personnel Dept.
WEYERHAEUSER CO.
MIDDLEBURY, INDIANA
219-825-2111

An Equal Opportunity Employer (17-21)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PADEKIME VOKIETIJOJE LIETUVIŲ JAUNIMUI

Vasario 16 gimnazijos lietuvių jaunimui statomo bendrabučio statyba jau įpusėjo. Tolimesnei statybai reikalinga užjūrio tautiečių piniginė parama. Be mūsų paramos statybos darbai turės sustoti.

Bendrabučio statybai vajaus komitetas Clevelande, nuo vasario 14 dienos pradėjo antrąjį pinigines paramos vajų ir kreipiasi laiškais į clevelandiečius prašant skirti statybai kas kiek gali. Komitetas neturi visų tautiečių tikslaus adreso, todėl negavę laiško, skirta auką prašome pasiųsti ar palikti Superior Savings and Loan Assn. bankui (Ein. sąsk. nr. 3-1669), 798 E. 185 St., Cleveland, Ohio 44119 — paliekant savo pavardę ir adresą.

Auką nurašoma nuo takų BALFO vardu, nes pinigai perduodami BALFui.

Dėl smulkesnių žinių kreiptis į komiteto pirm. J. Augustinavičių, telefonu: 381-5429.

• Nijolė Maželienė, Gražina Plečkaitienė ir Aldona Stempužienė išvyko savaitę atostogų į Floridą.

GENOCIDO PARODA CLEVELANDE

Lietuvių tautos genocido parodos atidarymas įvyksta šeštadienį, š. m. kovo mėn. 18 d., 4 val. p. p. Naujos lietuvių parapijos salėje. Į atidarymą yra pakviesta daug amerikiečių pareigūnų bei tautybių atstovų. Trumpą atidarymo žodį tars Cuyahoga Apskritis kontrolierius George Voinovich.

Paroda vyks šeštadienį iki 10 val. vak. ir sekmadienį, kovo 19 d. nuo 10 val. ryto iki 10 val. vak.

Visa Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė yra kviečiama aplankyti parodą. Tie kurie gali, yra prašomi dalyvauti atidaryme.

I. Blumentalytė, V. Pažemėnaitė, V. Janavičiūtė, R. Ridelytė ir G. Motiejūnaitė kėpa "baravykus".

Neringos tunto pačios jauniausios paukštytės įtemptai ruošiasi mugei. Iš kairės: J. Nasvytytė, V. Majorovaitė, R. Matulionytė, vadovė ps. R. Gelažienė, V. Bublytė ir N. Marcinkevičiūtė.

NERINGA IR KAZIUKO MUGĖ

Kiekviena organizacija siekdama savo užsibrėžtų tikslų ieško naujų kelių ir priemonių jų įvykdymui ir kartu kuria savo organizacijos tradicijas.

Viena iš skautų organizacijos labai gražių tradicijų yra Kaziuko mugės. Kaziuko mugių prasmė yra labai gili:

Visų pirma tai ugdymas lietuviško jaunimo širdyse lietuviškų tradicijų tęstinumą ir jų puoselėjimą, antra —

beruošiant Kaziuko mugei eksponatus visur įpinama lietuvių tautodailė. Tuo būdu mergaitės praktiškai bedirbdamos geriau pažįsta lietuvių liaudies meną, įsimen-

ta, su juo susigyvena ir jį pasisavina; trečia —

kartu bedirbdamos ir besisielodamos Kaziuko mugės pasisekimu, besidalindamos bendrais rūpesčiais suartėja tarpe savęs ir pamilsta vie-

na kitą; ketvirta — vykdo skautų nuostatuose pažymėtus dėsnius, kad skautė yra naudinga ir stengiasi savo organizacijai pinigus uždirbti pati.

Neringos tuntininkė Nijolė Kersnauskaitė yra retų sugebėjimų vadovė paskyrusi tuntui visą savo sielą, visas jėgas ir visą savo laiką, labai gerai suprato Kaziuko mugės svarbą ir prasmę skautiško darbo baruose. Planingai ir kantriai metai iš me-

tų ji planuoja ir ruošia Kaziuko mugės kasmet vis geresnes, nebodama nė darbo nė vargo. Tunto darbščios vadovės ir visos skautės vieningai tuntininkės planams pritaria ir juos vykdo gyvenime.

Praeitų metų rudenį, prasidėjus mokslo metams, tuntininkė ieškodama naujų kelių sekmingesniai tunto darbui kreipėsi į skautininkes kviesdama padėti jaunosios sesės savo patarimais bei nurodymais ruošiant Kaziuko mugės. Skautininkės neruošdamos šiais metais savo atskiro stalo mėsai išjungė į tunto darbą.

Tunto sueigos vyksta kiekvieną pirmadienį. Vienas pirmadienis skiriamas skautiškos programos žinių gilimui ir antras Kaziuko mugės darbams, kuriuose dalyvauja ir skautininkės. Šis naujas tuntininkės sugalvotas darbų planas atnešė nuostabių rezultatų įrodydamas, kad Neringos tunte nėra generacijų skirtumo, kuris taip garsiai linksniojamas šiais laikais.

Atėjus pašalietis į Neringos tunto sueigą pamatytų, kad čia pradedant jauniausiomis "a-

guonėlėmis" ir baigiant pačiomis vyriausiomis yra tik viena labai glaudė ir seseriška šeima. Čia rastų pagarbą pasitikėjimą ir meilę viena kitai, be amžiaus skirtumo.

Šių metų Kaziuko muge Clevelande atidaryti sutiko Sesių ir Brolijų vyriausio vadovai: vyr. skautininkė s. L. Milukienė ir vyr. skautininkas v. s. P. Molis. Neringos tunto tuntininkė s. Nijolė Kersnauskaitė, vyriausia Kaziuko mugės šeiminkė, talkinama Klaipėdos Junginio vietininkijos vietininko s. D. Kizio ir Pilėno tunto tunt. V. A. Staškaus, ruošiasi abu vyriausius vadovus atitinkamai priimti.

Visų trijų vienetų sesės ir broliai šiais metais ypatingai stengiasi gerai pasirodyti su įvairiais išdirbiniais, ir tėvų komitetai žada pavaikinti visus skaniai pagamintais patiekalais.

Tikimės, kad šį šeštadienį, kovo 11 dieną, visi Cle-

lando ir apylinkių lietuvių aplankys mugę ir dalyvaus oficialiame mugės atidaryme Naujos parapijos salėje — 4:30 v. po pietų.

Sekmadienį, kovo 12 d. Neringos, Klaipėdos ir Pilėnų tunto vadijos kviečia visus skautininkus ir skautininkes, skautų rėmėjus ir bičiulius į Sesių ir Brolijų vyriausius vadovams pagerbti pietus, kurie įvyks Smith Restaurant, 22305 Lake Shore. Pradžią 11:30 ryto, kaina — pagal menu. Norintieji dalyvauti ir praleisti porą jaukių valandų sknutiškoje nuotaikoje, prašomi pranešti iki kovo 9 dienos, tel. s. N. Kersnauskaitė — 381-0284, s. D. Kizio — 531-8429 ir V. A. Staškui — 731-3906.

• L.V.S. Ramovė Clevelando skyrus š. m. kovo 12 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Lietuvių Namuose, 877 E. 185 St. šaukia metinį visuotinę skyriaus narių susirinkimą.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

DAR VIENAS MUZIKINĖS ODISĖJOS EPIZODAS

Kamerinės muzikos koncerto Clevelande dalyvis violončelistas Algimantas Motiekaitis, jo paties žodžiais tariant, išgyvenęs tikrą muzikos karjeros Odiseją, kuri, toli gražu, dar nepasibaigusi. Talentingas žinomo smuikininko prof. Vlodo Motiekaičio sūnus, pradėjęs muzikos studijas Kaune, kurui prasidėjus su šeima buvo priverstas persikelti į Vilnių, kur turėjo progos groti su Vilniaus Radijo Orkestru. Karo bangos iš savo krašto nublokštą į Austriją, jaunasis Motiekaitis studijavo garsiam Salzburgo Mozarteume. Imigravęs į JAV, buvo priimtas pirmuoju violončelistu į Buffalo Simfoninį orkestrą, vėliau persikėlė į Kaliforniją. Gavęs palankų pasiūlymą, persikėlė į Pittsburghą, kur šiuo metu gyvena ir dalyvauja Pittsburgho Simfoniniame orkestre.

Algimantas Motiekaitis

Muzikų unijos oficioze užtikęs Australijos Radijo Komisijos skelbimą apie esamas pirmųjų violončelistų laisvas vietas trijuose Australijos orkestruose,

lando ir apylinkių lietuvių aplankys mugę ir dalyvaus oficialiame mugės atidaryme Naujos parapijos salėje — 4:30 v. po pietų.

Sekmadienį, kovo 12 d. Neringos, Klaipėdos ir Pilėnų tunto vadijos kviečia visus skautininkus ir skautininkes, skautų rėmėjus ir bičiulius į Sesių ir Brolijų vyriausius vadovams pagerbti pietus, kurie įvyks Smith Restaurant, 22305 Lake Shore. Pradžią 11:30 ryto, kaina — pagal menu.

Norintieji dalyvauti ir praleisti porą jaukių valandų sknutiškoje nuotaikoje, prašomi pranešti iki kovo 9 dienos, tel. s. N. Kersnauskaitė — 381-0284, s. D. Kizio — 531-8429 ir V. A. Staškui — 731-3906.

• L.V.S. Ramovė Clevelando skyrus š. m. kovo 12 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Lietuvių Namuose, 877 E. 185 St. šaukia metinį visuotinę skyriaus narių susirinkimą.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

nuotykius ir naujoves mėgstantis Motiekaitis, nutarė išbandyti savo laimę ir dalyvauti audicijoje. Iš 35 kandidatų Motiekaitis laimėjo pirmą vietą ir buvo priimtas pirmuoju violončelistu į Sydnejaus Simfoninį orkestrą, vieną iš svarbiausių ir didžiausių Australijoje.

Clevelande įvyksiantis kamerinės muzikos koncertas drauge su jo jaunystės draugais muzikais profesionalais — Elena Kuprevičiūte-Bergen ir Andriumi Kuprevičium yra kartu ir jo atsisveikinimas su JAV lietuvių visuomene ir šiuo kontinentu.

Motiekaitis į savo kelionę Australijon žiūri su entuziazmu. Jis sužavėtas tuo faktu, kad Australijoje į klasikinę muziką kreipiamas didesnis dėmesys negu JAV, sprendžiant iš per pildytų koncertų salų, abonentų sąrašų ir reikalo kartoti tą patį koncertą keletą kartų iš eilės.

A. Motiekaičio skonis, anot jo paties žodžių, yra konservatyvus. Jo mėgiamiausieji kompozitoriai yra prancūzų impresionistai (Debussy, Ravel), kuriuos jis lygina su dailininkais impresionistais: "Aš randu tarp muzikos ir tapybos tarypų ryšį ir abiejose ieškau išraiškos ir spalvingumo, o impresionizmas tai akcentuoja".

A. Motiekaitis pabrėžia savo jautrumą klausančiai publikai, su kuria jis ieško ryšio. Išpildymo lygis dažnokai pareinąs nuo atmosferos, kurią muzikas jaučias labai giliai.

Su džiaugsmu Clevelando muzikos mylėtojai turės progą išgirsti mūsų sėkmingą violončelistą, ir su lūdesiu palydėti tolimon kelionėn. Tačiau vis dar mažytė viltis rusena, pažįstant Algimanto Motiekaičio nomadišką charakterį, kad jį ir vėl kada nors pamatysime mūsų tarpe.

A. Balašaitienė

DETROIT

• Šv. Antano bažnyčioje Detroito rekolėkcijos prasi-
dės kovo 20 d., 7 val. vakare. Jas praves kun. Alfonsas Grauslys. Pamokslai bus sakomi 9 val. ryto ir 7 val. vakare. Ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį 7 val. vakare bus laikomos ir Mišios ir po jų pamokslai.

• Motinos diena rengiama gegužės 14 d. Lietuvių Namuose. Minėjimą ruošia LB Detroito apylinkės valdyba.

• Detroito skautai vasario 27 d. Lietuvių Namuose turėjo sueigą. Sueigos metu buvęs tuntininkas Alfonsas Velevičius perdavė pareigas naujam tuntininkui Leopoldui Heiningui.

• Jaunimo metų komitetas Detroito jau sudarytas: pirm. Jonas Nakas, Kastytis Karvelis, Linas Mikulionis, Karolė Veselkaitė, Irena Sventickaitė, Regina Garliauskaitė, Robertas Se-
lenis, Aida Smalinskaitė ir Edmundas Kasputis.

A. Grinius

KAZIUKO MUGĖ

ŠEŠTADIENĮ, KOVO 11 D.

ATIDARYMAS 4:30 VAL.

BAIGIAMOJI PROGRAMA 9 VAL.

ŠV. MERGELĖS NEPALIAUJAMOS PAGALBOS

PARAPIJOS SALĖJE,

18022 Neff Road

Karšti lietuviški valgiai — saldumynų stalas.
Tautodailės darbai, keramika, lietuviškos lėlės ir kitos įvairenybės.

CLEVELANDO SKAUTIJA

D. Palubinskaitė, D. Strimaitytė ir D. Urbaitytė siūvinėja darbelius Kaziuko mugei.

Neringos ir Pilėnų tuntų tėvai bendrame posėdy aptarė Kaziuko mugės darbus. Nuotraukoje: B. Kazėnienė, I. Rydelienė, S. Knistautienė, Ignatavičius, V. Staškus, M. Puškorienė, D. Kižys ir J. Gudėnas.

V. Bacevičiaus nuotraukos

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Amerikos Lietuvių Taryba ragina visus lietuvius, bei svetimtaučius rašyti laiškus arba siųsti telegramas protestuojant dėl senatoriaus J. W. Fullbright pasiūlymo uždaryti fondus Radio Free Europe ir Radio Liberty veiklai. Prašome rašyti: The Honorable J. W. Fullbright, Chairman Foreign Relations Committee, Washington, D. C.

• T. Blinstrubas, ALTS-gos pirmininkas, atsiuntė

Dirvos bendradarbiui

Plk. VLADUI BRAZIULIUI

netikėtai mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai ir dukterims su šeimomis

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

Mūsų širdingam prieteliui

PULKININKUI

VLADUI BRAZIULIUI

mirus, šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Gertruda ir Povilas
D a r g i s

Pittsburgh, Pa.

A. A.

Pulk. VLADUI BRAZIULIUI

mirus, jo žmoną p. VERONIKĄ ir dukras LAIMĄ JARAŠŪNIENĘ, REGINĄ NASVYTIENĘ ir ELENĄ STEPAITIENĘ su jų šeimomis nuoširdžiai užjaučia

Kazimiera ir Aleksas Laikūnai
Jūrėtės ir Vito Koklių šeima

JONUI ŠVARCUI

IR

ANTANINAI GELEŽIENEI

su šeimomis, jų mylimai MOTINAI mirus, nuoširdžiai užuojautą reiškia

Algima ir Leonas Dautartai
ir
Stasys Lukas

DIRVOS NOVELĖS 1972 KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1972 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeru. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

20 dol. papildymui savo įnašų Vilties draugijoje. Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

• Prof. J. Eretas atvyksta iš Šveicarijos ir čia lietuvių kolonijose skaitys paskaitas.

• Dail. Česlovas Janušas, sunegalavęs širdžiai, paguldytas New Yorke ligoninėje.

• Jonas Lenktaitis, buvęs knygų leidyklos Patria savininkas, Chicagos Blackstone teisių mokykloje baigė teisės mokslus ir š. m. sausio 12 d. gavė daktaro laipsnį už disertaciją "Frustration of Purpose as Discharge of Contract".

• Dail. Algirdas Kurauskas rūpinsis Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių šventės leidinio — programos meniniu apipavidalinimu.

SLIDINĖJIMO
VARŽYBOS

Pabaltiečių slidinėjimo varžybos įvyko vasario 26 d. Daug sniego ir geras oras padarė slidinėjimo varžybas malonias ir sėkmingas Holiday Valley-Ellicottville vietovėje, New Yorko valstijoje. Buvo varžomasi Slalome ir Didžiajame Slalome. Slalomas yra lenktyniavimo takas nuo kalno, vedas pro daugelį vartų-gairelių, kuriuos tankiai ir komplikotai sustatytos. Reikia pro visus

vartus pravažiuoti. Greitis tokiose varžybose nedidelis — apie 20 mylias į valandą. Šį sykį vartų skaičius siekė 40.

Slidininkai buvo suskirstyti į 6 grupes pagal amžių, kad varžybos būtų vienodesnės. Rezultatai buvo išvesti, sudėjus dviejų nusileidimų laiką sekundėmis.

Šiose varžybose lietuviai taip pasižymėjo: L. Ališauskas laimėjo I vietą berniukų grupėje.

R. Sungaila III vietą jaunų vyrų grupėje.

Vyrų veteranų grupėje I vietą laimėjo M. Empakers ir II vietą S. Kekštas.

Didžiajame slalome berniukų grupėje I vietą teko

L. Ališauskui; vyrų veteranų grupėje I vietą — V. Paulioniui, III vietą — A. Benui.

Po varžybų įvyko laimėtojų pagerbimas. Dovanos buvo įteiktos slidininkams, kurie laimėjo pirmas tris vietas kiekvienoje grupėje.

Pasiremiant Pabaltiečių slidinėjimo varžybų daviniais, buvo išvesti ir lietuvių slidinėjimo varžybų rezultatai.

(vė)

• Stefanijs Rūkienės, Sibiro tremtinės, atsiminimų antroji dalis "Grįžimas į laisvę" išspauduota ir daugiau Dirvoje nebeturime.

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13,
rugpiūčio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 027127
Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Brangiam tėveliui

A. A.

pulk. VLADUI BRAZIULIUI

mirus, jo dukterį skautininkę REGINĄ NASVYTIENĘ ir kitus Jo šeimos narius bei artimuosius liūdesio valandoje giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Clevelando Skautininkų Draugovė
ir Skautininkų Ramovė

Pulk. VLADUI BRAZIULIUI

mirus, jo žmonai VERONIKAI, dukterims NIJOLEI, ELIUTEI ir mielai mūsų kuopos narei REGINAI, bei artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą

SLA 20 Moterų Kuopa
Clevelande

Gerbiavam Rémėjui

A. A.

pulk. VLADUI BRAZIULIUI

mirus, jo liūdinčiai dukrai skautininkei REGINAI NASVYTIENEI ir anūkams sesei VILIJAI ir broliui PAULIUI, bei visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Clevelando
Neringos ir Pilėnų tuntai

A + A

Prof. dr. KONSTANTINUI RAČKAUSKUI

mirus, jo brolių kolegą VYTAUTĄ-ALEKSANDRĄ ir kitus gimines giliai užjaučiame

Korp! Neo-Lithuania Valdyba
Chicagoje